

N. 2362/95 (ΦΕΚ-247 Α')

Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους τους και άλλες διατάξεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ
Εισαγωγικές Διατάξεις

Άρθρο 1

Διοίκηση εσόδων – εξόδων

Η διοίκηση των δημοσίων εσόδων και εξόδων και το λογιστικό του Κράτους διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 2

Αρμοδιότητες του Υπουργού Οικονομικών

1. Ο Υπουργός Οικονομικών είναι αρμόδιος για τη γενική διαχείριση και εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού.
2. Ο ίδιος Υπουργός ασκεί εποπτεία και έλεγχο στη διαχείριση των δημοσίων χρημάτων και της δημόσιας περιουσίας, καθώς επίσης στις διαχειρίσεις των προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται ή επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, την Ευρωπαϊκή Ένωση ή άλλους διεθνείς οργανισμούς.

Άρθρο 3

Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους για την εφαρμογή του νόμου αυτού έχει τις εξής γενικές αρμοδιότητες :

- α) Καταρτίζει τον Προϋπολογισμό, Απολογισμό και Ισολογισμό του Κράτους.
- β) Επιμελείται στην εκτέλεση του Προϋπολογισμού και ασκεί έλεγχο στις δημόσιες δαπάνες.
- γ) Συμπράττει υποχρεωτικά στην έκδοση κανονιστικών πράξεων που προκαλούν δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού ή φορέων που επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό και δεν εγκρίνει την πραγματοποίηση οποιασδήποτε δαπάνης, εφόσον με την έκδοση της κανονιστικής πράξης δεν προβλέπεται ο τρόπος κάλυψής της.
- δ) Ασκεί έλεγχο στην οικονομική διαχείριση των δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών (των οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως πρώτου και δεύτερου βαθμού) και των νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου που επιχορηγούνται ή χρηματοδοτούνται με οποιονδήποτε τρόπο από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, την Ευρωπαϊκή Ένωση ή άλλους διεθνείς οργανισμούς.

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, καθορίζονται τα όργανα, το περιεχόμενο, ο τρόπος άσκησης και η

έκταση του ελέγχου αυτού και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

ε) Ασκεί έλεγχο στη διαχείριση των προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή άλλους διεθνείς οργανισμούς.

Ο έλεγχος της παρούσας και των περιπτώσεων β' και δ' είναι ανεξάρτητος των ελέγχων που διενεργούν οι καθ' ύλην αρμόδιοι φορείς. στ) Παρακολουθεί και ελέγχει την κίνηση των εκτός Προϋπολογισμού λογαριασμών της δημόσιας διαχείρισης.

ζ) Συντονίζει τις χρηματικές εκροές από τον κεντρικό λογαριασμό του Δημοσίου, προγραμματίζει την τήρηση των αναγκαίων χρηματικών αποθεμάτων για την πληρωμή των δαπανών του Προϋπολογισμού και διαχειρίζεται τα διαθέσιμα του Δημοσίου.

η) Λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για την εξασφάλιση του ελέγχου στην οικονομική διαχείριση του Κράτους.

Άρθρο 4

Οικονομικό έτος

Οικονομικό έτος είναι η χρονική περίοδος που περιλαμβάνει τις διοικητικές πράξεις και τα γεγονότα, τα οποία σχετίζονται με τη διαχείριση του δημόσιου χρήματος και την κίνηση της περιουσίας του Κράτους.

Το οικονομικό έτος αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους. "Μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών της οικονομικής και νομισματικής ενοποίησης, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δύναται με απόφαση του Υπουργού των Οικονομικών, η οποία εκδίδεται εντός του β' τετραμήνου του έτους, να παρατείνεται η εκτέλεση του Γενικού Κρατικού Προϋπολογισμού του ίδιου οικονομικού έτους : α) ένα μήνα, για την είσπραξη των μέχρι τη λήξη του οικονομικού έτους βεβαιωθέντων εσόδων και β) δύο μήνες για την πληρωμή εξόδων, οι σχετικές υποχρεώσεις των οποίων έχουν αναληφθεί μέχρι τη λήξη του οικονομικού έτους.

Ειδικά για το Γενικό Κρατικό Προϋπολογισμό του οικονομικού έτους 1996 η ανωτέρω απόφαση παράτασης της εκτέλεσής του μπορεί να εκδοθεί μέχρι τη λήξη του έτους" (προσθ. του μέσα σε "" εδαφίου από το άρθρο 10 του Ν. 2452/96, ΦΕΚ-283 Α').

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Κατάρτιση και ψήφιση του Προϋπολογισμού

Άρθρο 5

Έννοια και περιεχόμενο του Προϋπολογισμού

- 1.** Προϋπολογισμός είναι ο νόμος με τον οποίο προσδιορίζονται τα δημόσια έσοδα και καθορίζονται τα όρια των εξόδων του Κράτους (πιστώσεων) για κάθε οικονομικό έτος. Φορέας είναι το σύνολο των υπηρεσιών που αποτελούν ενιαία διοικητική μονάδα (υπουργείο, περιφέρεια), που έχει διοικητική αυτοτέλεια και ίδιο προϋπολογισμό εντεταγμένο στο Γενικό Προϋπολογισμό του Κράτους. Ειδικός φορέας (υπηρεσία) είναι συγκεκριμένη υπηρεσία της ευρύτερης ως άνω διοικητικής μονάδας.
- 2.** Όλα τα έσοδα και έξοδα του Κράτους εγγράφονται στον Προϋπολογισμό και ταξινομούνται κατ' είδος, ομάδες, υποκατηγορίες και κατηγορίες, ανάλογα με την αίτια και τη φύση τους, κατά τα οριζόμενα με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Τα έξοδα ταξινομούνται και κατά φορέα και ειδικό φορέα.
- 3.** Στον Προϋπολογισμό συνάπτονται πίνακες :
  - α) των προβλεπόμενων εσόδων,
  - β) των προβλεπόμενων εξόδων, χωριστά για κάθε φορέα,
  - γ) των προβλεπόμενων κατά κωδικό αριθμό εξόδου, ανεξαρτήτως φορέα ή ειδικού φορέα,
  - δ) των προβλεπόμενων τελικών αποτελεσμάτων των εσόδων και εξόδων.
- 4.** Σε ειδικούς πίνακες, που προσαρτώνται στον Προϋπολογισμό και που μπορούν να τροποποιούνται κατά τη διάρκεια της εκτελέσεως αυτού με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, αναγράφεται κατά φορέα και ειδικό φορέα το είδος των δαπανών, σε βάρος των πιστώσεων, των οποίων επιτρέπεται η έκδοση επιτροπικών ενταλμάτων ή ενταλμάτων πληρωμής.

Άρθρο 6

Κατάρτιση του Προϋπολογισμού

- 1.** Ο Προϋπολογισμός του Κράτους καταρτίζεται ύστερα από προτάσεις των αρμόδιων φορέων και εισήγηση των οικείων Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου προς το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.
- 2.** Η εγγραφή πιστώσεων για επιχορήγηση δημόσιων επιχειρήσεων, οργανισμών, ιδρυμάτων, λοιπών ΝΠΔΔ και λοιπών φορέων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου γίνεται μετά από συνεκτίμηση:
  - α) των αναγκών τους, σε σχέση με τους ίδιους πόρους, τα περιουσιακά τους στοιχεία και το ύψος των διαθέσιμων τους και β) των αποτελεσμάτων της οικονομικής τους διαχείρισης, όπως αυτά προκύπτουν από τους απολογισμούς και ισολογισμούς που υποβάλλονται αρμοδίως, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Όσοι από τους ανωτέρω φορείς δεν έχουν συντάξει τους προβλεπόμενους προϋπολογισμούς και απολογισμούς για τα προηγούμενα έτη, μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος, υποχρεούνται να τους συντάξουν εντός δύο (2) ετών. Από της ισχύος του παρόντος οι ανωτέρω φορείς υποχρεούνται να υποβάλλουν στο Υπουργείο Οικονομικών δύο (2) μήνες προ της λήξεως εκάστου οικονομικού έτους τον προϋπολογισμό του επόμενου οικονομικού έτους, καθώς και τα περιουσιακά τους στοιχεία, τα οποία θα απεικονίζουν την

οικονομική τους θέση και εντός έξι (6) μηνών μετά τη λήξη εκάστου οικονομικού έτους τον απολογισμό και ισολογισμό αυτού, μαζί με τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία του κλεισίματος της χρήσης. Σε αντίθετη περίπτωση δύναται, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, να περικόπτεται η κρατική επιχορήγηση.

Η καταβολή της επιχορήγησης από την πίστωση που εγγράφεται στον Κρατικό Προϋπολογισμό γίνεται τμηματικά, δύναται δε και να μην πραγματοποιείται εν μέρει ή εν όλω, εφόσον δεν κρίνεται απαραίτητη, με βάση τα κριτήρια των προηγούμενων εδαφίων.

Το ύψος των διαθεσίμων προκύπτει από πρόσφατα παραστατικά στοιχεία των οικείων τραπεζών ή ιδρυμάτων, τα οποία υποβάλλονται στις υπηρεσίες του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Η προσκόμιση παραστατικών στοιχείων από τους φορείς δεν απαιτείται σε περίπτωση ελεύθερης πρόσβασης του Δημοσίου στους λογαριασμούς διαθεσίμων, η οποία πραγματοποιείται με ανέκκλητη δήλωση του οργάνου διοίκησης κάθε φορέα, που υποβάλλεται στην τράπεζα ή στο ίδρυμα που τηρείται ο λογαριασμός των διαθεσίμων του.

Περίληψη προϋπολογισμού των ανωτέρω επιχορηγούμενων φορέων, δύναται να συνδημοσιεύεται σε ιδιαίτερο τεύχος με τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι φορείς, το περιεχόμενο της περίληψης, η διαδικασία και ο χρόνος υποβολής, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να καθορίζεται η μέθοδος και ο τρόπος καταρτίσεως του Προϋπολογισμού.

Άρθρο 7

Δημόσιες επενδύσεις

1. Οι δημόσιες επενδύσεις διέπονται από τις ειδικές γι' αυτές διατάξεις.
2. Οι απαραίτητες πιστώσεις για την εκτέλεση του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων εγγράφονται σε ιδιαίτερο τμήμα του Προϋπολογισμού του Κράτους και δύναται να μεταβιβάζονται με επιτροπικά εντάλματα.
3. Στο κατά την προηγούμενη παράγραφο τμήμα του Προϋπολογισμού εγγράφονται και οι πιστώσεις για την εκτέλεση έργων δημοσίων επενδύσεων, η αξία των οποίων καταβάλλεται από τρίτους.
4. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, δύναται να μεταβληθεί ο τρόπος εκτέλεσης του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων.
5. Πληρωμές έργων δημοσίων επενδύσεων, οι οποίες για διάφορους λόγους δεν εμφανίζονται στον Απολογισμό του Κράτους, με την έκδοση των κατά νόμο συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων, ενταλματοποιούνται σε βάρος ειδικής πιστώσεως, που εγγράφεται στον εκτελούμενο εκάστοτε προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μετά από αιτιολογημένη πρόταση των Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου των φορέων και μόνο δια δικαιολογητικά πληρωμών που εκκρεμούν σ' αυτές.

Άρθρο 8

Ψήφιση του Προϋπολογισμού

1. Ο Προϋπολογισμός εισάγεται στη Βουλή από τον Υπουργό Οικονομικών ένα (1) τουλάχιστον μήνα πριν αρχίσει το οικονομικό έτος και ψηφίζεται για το επόμενο έτος

κατά την τακτική ετήσια σύνοδο αυτής, σύμφωνα με τα οριζόμενα από τον Κανονισμό της Βουλής.

Κατά την εισαγωγή του συνοδεύεται από τις αναλυτικές εκθέσεις των Γενικών Δ/ντών, Φορολογίας και Φορολογικών Ελέγχων, Τελωνείων και Ε.Φ.Κ. και Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, που προβλέπονται από τα άρθρα 10 και 13 του παρόντος νόμου.

2. Αν τα πραγματοποιούμενα από οποιαδήποτε αιτία έσοδα ή έξοδα κατά την πορεία της εκτέλεσης του Προϋπολογισμού, βάσει στοιχείων που θα αποστέλλουν οι αρμόδιες για την εκτέλεση του Προϋπολογισμού υπηρεσίες (ΔΟΥ - ΥΔΕ - ΚΕΠΥΟ) στην αρμόδια διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, αποκλίνουν σημαντικά των προβλέψεων που έχουν ψηφισθεί από τη Βουλή, υποβάλλεται προς αυτή συμπληρωματικός ή διορθωτικός Προϋπολογισμός προς ψήφιση, συνοδευόμενος με προσωρινό Απολογισμό του διαρреυσαντος χρονικού διαστήματος.

Άρθρο 9

Προσωρινή διοίκηση εσόδων και εξόδων

1. Αν για οποιονδήποτε λόγο είναι ανέφικτη η διοίκηση των εσόδων και των εξόδων, βάσει του Προϋπολογισμού, αυτή ενεργείται με ειδικό κάθε φορά νόμο.

2. Αν δεν είναι δυνατή, επειδή έληξε η περίοδος της Βουλής, η ψήφιση του Προϋπολογισμού ή του ειδικού νόμου, που προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο, παρατείνεται για τέσσερις (4) μήνες η ισχύς του Προϋπολογισμού του οικονομικού έτους που έληξε ή λήγει, με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου.

3. Κατά την περίοδο της προσωρινής διοικήσεως των εσόδων και εξόδων, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου αυτού, δεν επιτρέπεται η πραγματοποίηση δαπανών σχετικών με τη σύσταση ή επέκταση δημοσίων υπηρεσιών.

Κατά την ανωτέρω περίοδο, επιτρέπεται η πληρωμή δαπανών για υποχρεώσεις που δημιουργούνται από ειδικούς νόμους και για τις οποίες δεν υπάρχει πρόβλεψη στον εκτελούμενο Προϋπολογισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ **Έσοδα - Έξοδα - Πιστώσεις**

Άρθρο 10

Έσοδα

1. Δημόσια έσοδα είναι τα χρηματικά ποσά, τα οποία περιέρχονται στο Κράτος κατ' επιταγή νόμου ή σε εκτέλεση συμβάσεως, διαθήκης, δικαστικής αποφάσεως ή από άλλη αιτία.

2. Έσοδα του Προϋπολογισμού είναι τα ποσά που βεβαιώνονται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, στο οποίο αναφέρεται ο Προϋπολογισμός ανεξάρτητα από τη χρονική περίοδο από την οποία προέρχονται, όπως επίσης και τα έσοδα του προηγούμενου οικονομικού έτους, που δεν έχουν εισπραχθεί.

3. Τα έσοδα που έχουν βεβαιωθεί και δεν έχουν εισπραχθεί μέχρι τη λήξη του οικονομικού έτους, διαγράφονται λογιστικά από το οικονομικό έτος στο οποίο έχουν βεβαιωθεί και επαναβεβαιώνονται ως έσοδα του επόμενου οικονομικού έτους.

4. Μεχρι το τέλος Οκτωβρίου κάθε έτους συντάσσεται έκθεση από τους Γενικούς Διευθυντές Φορολογίας και Φορολογικών Ελέγχων και Τελωνείων και Ε.Φ.Κ., επί της πορείας των εσόδων, της δραστηριότητας των αρμόδιων υπηρεσιών και των αποτελεσμάτων του ελέγχου για την περιστολή της φοροδιαφυγής και του λαθρεμπορίου κατά το χρόνο που πέρασε, η οποία υποβάλλεται στον Υπουργό Οικονομικών.

Η έκθεση αυτή περιλαμβάνει το σχετικό νομοθετικό έργο, επιπλέον δε στατιστικά στοιχεία σχετικά με την επιβολή προστίμων επί παραβάσεων φορολογικής και τελωνειακής νομοθεσίας, καθώς και πίνακες παραβατών.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται κάθε σχετική με το θέμα λεπτομέρεια.

Άρθρο 11

Όργανα και τίτλοι εισπράξεως

1. Η είσπραξη των δημοσίων εσόδων ενεργείται δυνάμει νόμιμου τίτλου από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες, τα Τελωνεία, τα λοιπά όργανα εισπράξεως του Δημοσίου και τους Ειδικούς Ταμίες, στους οποίους έχει ανατεθεί η είσπραξη ειδικών εσόδων. Τίτλοι εισπράξεως είναι τα παραστατικά στοιχεία που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις και από τα οποία προκύπτει ο οφειλέτης του Δημοσίου, το είδος της οφειλής και το εισπρακτέο κατά οφειλέτη ποσό.

2. Η είσπραξη των δημοσίων εσόδων δύναται να ανατεθεί στις τράπεζες ή σε άλλους οργανισμούς κοινής ωφελείας ή πιστωτικούς οργανισμούς ή στα Ελληνικά Ταχυδρομεία (ΕΛ.ΤΑ) ή και σε άλλες δημόσιες αρχές. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται ο τρόπος και η διαδικασία της εισπράξεως, ο έλεγχος των εισπράξεων, καθώς και η καταβολή προμήθειας ή αμοιβής αυτών, η οποία βαρύνει το Δημόσιο.

Στην περίπτωση αυτή οι εκδιδόμενες, κατ' εφαρμογή του α.ν. 1819/51 (ΦΕΚ-149 Α'), επιταγές οπισθογραφούνται απευθείας από τις τράπεζες ή οργανισμούς κοινής ωφελείας ή πιστωτικούς οργανισμούς ή τα Ελληνικά Ταχυδρομεία (ΕΛ.ΤΑ) ή από τις άλλες δημόσιες αρχές.

Άρθρο 12

Αποδεικτικά εισπράξεως

1. Αποδεικτικά εισπράξεως είναι τα παραστατικά στοιχεία, μηχανογραφικά ή μη, που εκδίδονται από τα αρμόδια για την εισπραξη δημοσίων εσόδων όργανα και αποδεικνύουν την εξόφληση της οφειλής.

Οι Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες, τα Τελωνεία, οι Ειδικοί Ταμίες και τα λοιπά επί της εισπράξεως όργανα εκδίδουν για κάθε εισπραξη αποδεικτικό εισπράξεως, του οποίου ο τύπος ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

Η εισπραξη θεωρείται ότι δεν έγινε, αν δεν έχει εκδοθεί το νόμιμο αποδεικτικό εισπράξεως.

2. Ανυπόγραφα αποδεικτικά στοιχεία χρεώσεως ή πιστώσεως της διαχειρίσεως του υπολόγου, που η συμπλήρωσή τους δεν είναι δυνατή λόγω θανάτου του οργάνου που τα έχει εκδώσει ή άλλης αιτίας, υπογράφονται από τα όργανα που τον έχουν διαδεχθεί στην υπηρεσία, αφού πρώτα διαπιστωθεί από επιτροπή, που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, η εισαγωγή ή εξαγωγή στη διαχείρισή του των μετρητών, αξιών, ενσήμων ή υλικών, για τα οποία έχουν εκδοθεί τα αποδεικτικά.

3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών επιτρέπεται η εισπραξη ορισμένων δημοσίων εσόδων με τη διάθεση από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες και τα Τελωνεία ειδικών εντύπων, αντί της εκδόσεως των αποδεικτικών εισπράξεως της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

Με την απόφαση αυτή καθορίζεται ο τύπος των ειδικών εντύπων, η χρονολογία ενάρξεως της κυκλοφορίας τους, ο τρόπος επιστροφής τους, όταν συντρέχει τέτοια περίπτωση, η στρογγυλοποίηση των πληρωτέων ποσών και κάθε σχετική λεπτομέρεια. Με όμοια απόφαση επιτρέπεται να καθορίζεται ο τρόπος διαθέσεως των ειδικών εντύπων και από νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή και από ιδιώτες. "Με την ίδια απόφαση καθορίζονται : α) Το ποσοστό της προμήθειας που εισπράττουν, από τους αγοραστές, τα ΝΠΙΔ και οι ιδιώτες, β) Οι κυρώσεις που επιβάλλονται σε όσους παραβαίνουν τις διατάξεις της απόφασης αυτής" (προσθ. του μέσα σε "" εδαφ. από την παρ. 6 του άρθρου 15 του Ν. 2469/97, ΦΕΚ-38 Α').

Άρθρο 13

Έξοδα προϋπολογισμού

1. Έξοδα προϋπολογισμού είναι οι πληρωμές που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους στο οποίο αναφέρεται ο Προϋπολογισμός, ανεξάρτητα από το χρόνο που έχει δημιουργηθεί η υποχρέωση για πληρωμή.

2. Η πληρωμή των εξόδων του Προϋπολογισμού θεωρείται ότι πραγματοποιείται με την εξόφληση του οικείου τίτλου του άρθρου 28 του παρόντος νόμου.

3. Τα έξοδα του Προϋπολογισμού εντέλλονται σε βάρος των κατά φορέα πιστώσεων και μέσα στα όρια των πληρωμών και ποσοστών διαθέσεως που ορίζονται κάθε φορά.

4. Μέχρι τέλος Οκτωβρίου κάθε έτους συντάσσεται έκθεση από το Γενικό Δ/ντή του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, επί της πορείας των εξόδων και των αποτελεσμάτων του ελέγχου επί των δημοσίων δαπανών από τα αρμόδια όργανα και υπηρεσίες, κατά το έτος που πέρασε και υποβάλλεται στον Υπουργό Οικονομικών. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται κάθε σχετική με το θέμα λεπτομέρεια.

Άρθρο 14

Τακτοποιητικές λογιστικές εγγραφές του Γραφείου Συμψηφισμών Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους μετά τη λήξη του οικονομικού έτους

1. Το Γραφείο Συμψηφισμών του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους δύναται να διενεργεί τακτοποιητικές λογιστικές εγγραφές, για την εμφάνιση εσόδων και εξόδων του Προϋπολογισμού μέχρι τέσσερις (4) μήνες μετά τη λήξη του οικονομικού έτους.
2. Οι απαραίτητες μεταβολές στις πιστώσεις του Προϋπολογισμού για την εμφάνιση εξόδων από το Γραφείο Συμψηφισμών, μπορεί να διενεργούνται κατά τη διάρκεια της κατά την προηγούμενη παράγραφο προθεσμίας, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

Αν τα δημόσια έσοδα που έχουν πραγματοποιηθεί υπερβαίνουν τα προβλεφθέντα συνολικά στον εκτελεσθέντα Προϋπολογισμό, επιτρέπεται να γίνονται οι απαραίτητες μεταβολές σ' αυτόν, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

Με όμοια απόφαση, πραγματοποιηθέντα έσοδα που έχουν βεβαιωθεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου, είναι δυνατόν να μεταφέρονται κατά τη διάρκεια της προθεσμίας της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου από τον τακτικό προϋπολογισμό στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων και αντίστροφα, για τη λογιστική τακτοποίηση αυτών.

3. Οι πράξεις, που εκδίδονται για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, φέρουν την ημερομηνία της υπογραφής τους.

Άρθρο 15

Ειδικότητα πιστώσεων - Αυξομειώσεις - Μεταφορές αυτών

1. Πίστωση είναι το ποσό που αναγράφεται στον προϋπολογισμό για την πληρωμή συγκεκριμένης δαπάνης και προσδιορίζεται από τον οικείο κωδικό αριθμό και κατονομασία, μέσα στα όρια του οποίου δύναται ο Διατάκτης να αναλαμβάνει υποχρεώσεις.

2. Οι πιστώσεις του Προϋπολογισμού χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την αντιμετώπιση των δαπανών του ειδικού φορέα (υπηρεσίας) για τον οποίο έχουν προβλεφθεί και προσδιορίζονται από τον οικείο κωδικό αριθμό.

3. Οι πιστώσεις του Προϋπολογισμού επιτρέπεται να μεταβληθούν, σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις, κατά τα οριζόμενα στις επόμενες παραγράφους του άρθρου αυτού.

4. Με αιτιολογημένες αποφάσεις του αρμόδιου Υπουργού επιτρέπεται η εγγραφή ή αύξηση πιστώσεων στον προϋπολογισμό του Υπουργείου του, με ισόποση μείωση άλλων πιστώσεων του αυτού ειδικού φορέα και υποκατηγορίας.

Με όμοιες αποφάσεις επιτρέπεται η εγγραφή ή αύξηση πιστώσεων Περιφερειακού Προϋπολογισμού (Περιφέρειας ή Περιφερειακού Δ/νσης), στους φορείς της αρμοδιότητας του οικείου Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας ή Περιφερειακού Δ/ντή, με ισόποση μείωση πιστώσεων της αντίστοιχης υπηρεσίας και υποκατηγορίας του προϋπολογισμού του Υπουργείου.

5. Με αιτιολογημένες αποφάσεις του αρμόδιου Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας ή του Περιφερειακού Δ/ντή επιτρέπεται η ισόποση αυξομείωση των πιστώσεων του προϋπολογισμού της Περιφέρειας ή της Περιφερειακής Δ/νσης, εντός του αυτού ειδικού φορέα.

[Αρχή Τροποποίησης]

6. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών και μετά από αιτιολογημένη πρόταση του αρμόδιου Διατάκτη επιτρέπεται η εγγραφή ή αύξηση πιστώσεων του Προϋπολογισμού του, με ισόποση μείωση άλλων πιστώσεων αυτού, πλην των περιπτώσεων των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου αυτού. Με όμοιες αποφάσεις επιτρέπεται η εγγραφή ή αυξομείωση πιστώσεων της παρ. 9 του παρόντος άρθρου, όπως ισχύει **(ΑΝΤΙΚ. ΤΗΣ ΠΑΡ. 6 ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 24 ΤΟΥ Ν. 2703/99, ΦΕΚ-72 Α')** [Τέλος Τροποποίησης]

7. Με αιτιολογημένες αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών εγκρίνεται η αύξηση των πιστώσεων των φορέων, με τα ποσά που έχουν δαπανηθεί προς όφελος άλλου φορέα για την παροχή αγαθών και υπηρεσιών. Η αύξηση γίνεται σε βάρος των πιστώσεων του φορέα που ωφελείται, σύμφωνα με αυτά που ορίζουν οι ίδιες αποφάσεις.

8. Οι αποφάσεις, που προβλέπονται από τις παραγράφους 4,5 και 6, εκδίδονται με τα παρεχόμενα από τις οικείες Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου στοιχεία κίνησης των πιστώσεων που μεταβάλλονται και με εισήγηση των για την πραγματοποίηση ή μη των αυξομειώσεων, με τους περιορισμούς του άρθρου 19 του παρόντος.

[Αρχή Τροποποίησης]

9. Οι πιστώσεις που αφορούν αποδοχές προσωπικού, συντάξεις, ενοίκια, αντίτιμα, κοινοτικά προγράμματα, επιδοτήσεις, επιχορηγήσεις για μισθοδοσία δεν είναι δεκτικές αυξομειώσεων από τους Διατάκτες, παρά μόνο με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να ορίζονται και άλλες πιστώσεις ως μη δεκτικές αυξήσεων ή μειώσεων από τους Διατάκτες **(ΑΝΤΙΚ. της ΠΑΡ. 9 ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 24 ΤΟΥ Ν. 2703/99, ΦΕΚ-72 Α')** [Τέλος Τροποποίησης]

10. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 16

Πιστώσεις αποκεντρωμένων ή μη υπηρεσιών

1. Στους περιφερειακούς προϋπολογισμούς μπορεί να εγγράφονται ή να μεταβιβάζονται πιστώσεις για τις υπηρεσίες των Πολιτικών Υπουργείων, με εξαίρεση τις πιστώσεις για αποδοχές τακτικού προσωπικού.

2. Στις περιπτώσεις εγγραφής πιστώσεων για τις μη αποκεντρωμένες υπηρεσίες, τα αρμόδια όργανα για την έγκριση των δαπανών και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου κατά περίπτωση υπουργού.

Άρθρο 17

Εγγραφή πιστώσεων κατά τη διάρκεια του οικον. έτους

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών επιτρέπεται η εγγραφή στους προϋπολογισμούς εξόδων των Υπουργείων, πιστώσεων ισόποσων με τα έσοδα που πραγματοποιούνται :

α) Από την επιστροφή αδιάθετων υπολοίπων χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής και ποσών που έχουν πληρωθεί αχρεωστήτως, για την αύξηση των αντίστοιχων πιστώσεων του οικον. έτους, κατά το οποίο πραγματοποιείται το έσοδο.

β) Από την είσπραξη ποσών που προορίζονται από ρητή διάταξη νόμου για την

αντιμετώπιση ορισμένης δαπάνης.

Με τα ποσά αυτά αυξάνεται η πίστωση που αφορά τη δαπάνη.

γ) Από την είσπραξη ποσών που προέρχονται από την παροχή αγαθών ή υπηρεσιών σε ανεξάρτητες δημόσιες υπηρεσίες ή επιχειρήσεις και οργανισμούς που έχουν δικό τους προϋπολογισμό, νομικά ή φυσικά πρόσωπα του εσωτερικού ή του εξωτερικού.

Άρθρο 18

Αποθεματικό - Αναπληρωματικές πιστώσεις

1. Αποθεματικό είναι ειδική πίστωση που προβλέπεται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών και χρησιμοποιείται αποκλειστικά :

α) Για την αναπλήρωση των πιστώσεων του προϋπολογισμού των φορέων που αποδεικνύεται ανεπαρκείς, όχι όμως εξαιτίας της επεκτάσεως υπηρεσιών και β) Για την αντιμετώπιση εκτάκτων και επειγουσών δαπανών, που δεν έχουν προβλεφθεί στους προϋπολογισμούς των φορέων.

2. Η δια μεταφοράς διάθεση των πιστώσεων της προηγούμενης παραγράφου γίνεται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, οι οποίες κατονομάζουν τους ειδικούς φορείς και κωδικούς αριθμούς που οι πιστώσεις τους αυξάνονται με τις μεταφορές από το αποθεματικό ή καθορίζουν νέους, όταν πρόκειται για δαπάνη που δεν μπορεί να καταλογισθεί στις εγγεγραμμένες στον Προϋπολογισμό πιστώσεις.

3. Μετά την εξάντληση του αποθεματικού, νέα πίστωση μπορεί να χορηγηθεί μόνο με ειδικό νόμο.

Σε έκτακτες περιπτώσεις εξαιρετικά επειγουσών και απρόβλεπτων αναγκών μπορεί να χορηγηθεί νέα πίστωση, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 44 του Συντάγματος.

4. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων του άρθρου αυτού δεν εφαρμόζονται σε περίπτωση επιστρατεύσεως ή πολέμου, καθώς και σε περίπτωση απρόοπτων αναγκών που αφορούν την ασφάλεια του Κράτους. Κατά τις περιόδους αυτές επιτρέπεται να εγγράφονται στον Προϋπολογισμό έκτακτες πιστώσεις με αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου.

Άρθρο 19

Ποσοστά διαθέσεως των πιστώσεων - Όρια πληρωμών

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ορίζεται κάθε φορά και για ορισμένη χρονική περίοδο το ποσοστό των πιστώσεων του Προϋπολογισμού που επιτρέπεται να διατεθούν από τους Διατάκτες, κατά κατηγορίες ή ομάδες δαπανών, χωρίς να αποκλείεται και η εξ ολοκλήρου διάθεση ορισμένων από αυτές.

Με όμοια απόφαση επιτρέπεται να ορίζονται όρια πληρωμών, εφόσον το επιβάλλουν οι δημοσιονομικές συνθήκες ή λόγοι σχετικοί με την οικονομική και νομισματική πολιτική.

Άρθρο 20

Διατάκτης - Διάθεση πιστώσεων

1. Διατάκτης είναι ο Υπουργός, ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας, ο Περιφερειακός Δ/ντής ή άλλο εξουσιοδοτημένο αρμόδιο όργανο, το οποίο

αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος πιστώσεων του προϋπολογισμού του φορέα του και προσδιορίζει τις απαιτήσεις κατά του Δημοσίου.

Κύριος Διατάκτης είναι ο Διατάκτης ο οποίος δύναται να αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος πιστώσεων, οι οποίες έχουν τεθεί στη διάθεσή του απευθείας από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Δευτερέων Διατάκτης είναι ο Διατάκτης ο οποίος δύναται να αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος πιστώσεων, οι οποίες έχουν τεθεί στη διάθεσή του κατόπιν εντολής του κύριου Διατάκτη.

Ειδικώς για το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας κύριοι Διατάκτες είναι και τα όργανα των Ενόπλων Δυνάμεων που ορίζονται από την κείμενη νομοθεσία.

Οι Υπουργοί Εθνικής Άμυνας και Δημόσιας Τάξης, κύριοι Διατάκτες, μεταβιβάζουν πιστώσεις με επιτροπικά εντάλματα στους κατά τις κείμενες διατάξεις επιτρόπους αυτών, δευτερεύοντες Διατάκτες.

2. Οι Διατάκτες διαθέτουν τις εγγεγραμμένες στον προϋπολογισμό του φορέα τους πιστώσεις, μέσα στο ποσοστό διάθεσης, που προβλέπεται στο άρθρο 19.

Η πραγματοποίηση των δαπανών, μέσα στο ποσοστό διάθεσης, που ορίζεται κάθε φορά, γίνεται με ευθύνη του οικείου Διατάκτη.

3. Οι Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου δεν εκκαθαρίζουν και δεν ενταλματοποιούν δαπάνες που πραγματοποιούνται καθ' υπέρβαση του ποσοστού διάθεσης των πιστώσεων ή των εγγεγραμμένων στον Προϋπολογισμό πιστώσεων με την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων 4 και 5 του παρόντος άρθρου, αντίστοιχα.

4. Σε όλες εξαιρετικές περιπτώσεις :

α) Οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται καθ' υπέρβαση του συνολικού ετήσιου ποσοστού διάθεσης των πιστώσεων, όχι όμως και των εγγεγραμμένων στον Προϋπολογισμό πιστώσεων, μπορεί να πληρωθούν μετά από απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση του αρμόδιου κατά περίπτωση Διατάκτη.

β) Οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται καθ' υπέρβαση των εγγεγραμμένων στον Προϋπολογισμό πιστώσεων μπορεί να πληρωθούν μετά από κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομικών, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού ή Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας ή Περιφερειακού Δ/ντή προς τον Υπουργό Οικονομικών.

γ) Ειδικότερα οι καθ' υπέρβαση των εγγεγραμμένων πιστώσεων πραγματοποιούμενες δαπάνες αποδοχών εν γένει και συντάξεων, νοσηλείας, κηδείας, ενοικίων δημοσίων υπηρεσιών, συναλλαγματικών διαφορών ή λόγω εσφαλμένου υπολογισμού αυτών, εκτελέσεως δικαστικών αποφάσεων, εξυπηρετήσεως του δημόσιου χρέους, αποδόσεως των ποσών που εισπράττονται από το Δημόσιο υπέρ τρίτων, καθώς και οι δαπάνες που καταβάλλονται από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες και τους Ειδικούς Ταμείες, κατά τις διατάξεις του άρθρου 37 του παρόντος νόμου, μπορεί να πληρωθούν με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

5. Για τις καθ' υπέρβαση των εγγεγραμμένων πιστώσεων πραγματοποιούμενες δαπάνες, των οποίων η πληρωμή δεν εγκρίνεται από τον Πρωθυπουργό και τον Υπουργό Οικονομικών, το Δημόσιο ευθύνεται αποκλειστικώς και μόνο βάσει των διατάξεων περί αδικαιολογήτου πλουτισμού.

Άρθρο 21

Ανάληψη υποχρεώσεων

1. Ανάληψη υποχρεώσεως είναι η διοικητική πράξη, με την οποία γεννάται ή βεβαιώνεται υποχρέωση του Δημοσίου έναντι τρίτων.

Πριν από κάθε ενέργεια για την εκτέλεση οποιασδήποτε δαπάνης του Δημοσίου απαιτείται σχετική απόφαση αναλήψεως υποχρεώσεως του αρμόδιου Διατάκτη ή του κατά νόμο εξουσιοδοτημένου οργάνου, με την οποία και εγκρίνεται η πραγματοποίηση της δαπάνης.

Για την ανάληψη υποχρεώσεων που προβλέπεται ότι θα βαρύνουν είτε τμηματικά είτε εξ ολοκλήρου τα επόμενα οικονομικά έτη, απαιτείται προηγούμενη έγκριση του Υπουργού Οικονομικών.

2. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου, καθώς και του άρθρου 20 εφαρμόζονται αναλόγως και επί των δευτερευόντων Διατακτών και των Διοικητών των Μονάδων των Ενόπλων Δυνάμεων, εφόσον από τις κείμενες διατάξεις επιτρέπεται να αναλαμβάνουν υποχρεώσεις είτε απευθείας, είτε δια των υφιστάμενων οργάνων τους. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού των Οικονομικών, δύναται να ορισθεί ότι δαπάνες σταθερές, διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα, αναλαμβάνονται για ολόκληρο το ετήσιο ποσό από την έναρξη του έτους και να ρυθμιστούν τα θέματα σχετικά με τον τύπο το περιεχόμενο και τον τρόπο αναλήψεως υποχρεώσεων, καθώς και με τις συνέπειες, ακυρότητες, υποχρεώσεις και ευθύνες των αρμόδιων οργάνων από τη μη τήρηση των διατάξεων του παρόντος άρθρου, καθώς και των διατάξεων των άρθρων 19 και 20 του παρόντος νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ **Έλεγχος δημοσίων δαπανών**

Άρθρο 22 **Δημόσιες δαπάνες**

1. Δημόσια δαπάνη είναι η γενόμενη χρησιμοποίηση πιστώσεως για την εκπλήρωση των λειτουργικών δραστηριοτήτων ή των σκοπών του Δημοσίου.

(Σημείωση : Με την παρ. 1 του άρθρου 14 του Ν. 2892/01, ΦΕΚ-46 Α' ορίζεται ότι : "Οι επιστροφές δημοσίων εσόδων που έχουν εισπραχθεί αχρεώστητα δεν αποτελούν από 1.1.2002 δαπάνη κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 22 του Ν. 2362/1995 (ΦΕΚ 247 Α')").

2. Ως δημόσιες δαπάνες αναγνωρίζονται όσες προβλέπονται από γενική ή ειδική διάταξη ή συντελούν στην εκπλήρωση των σκοπών των φορέων, όπως αυτοί προσδιορίζονται στις καταστατικές και οργανωτικές διατάξεις τους ή εξυπηρετούν λειτουργικές ανάγκες αυτών.

Η πραγματοποίηση των δημοσίων δαπανών εγκρίνεται από τους αρμόδιους Διατάκτες ή τα κατά νόμο εξουσιοδοτημένα όργανα αυτών και υπόκειται σε έλεγχο νομιμότητας.

3. Οι δαπάνες που προκαλούνται από τις κανονιστικές διοικητικές πράξεις, αναγνωρίζονται και βαρύνουν τον Κρατικό Προϋπολογισμό του τους Προϋπολογισμούς των επιχορηγούμενων από αυτόν φορέων μόνον εφόσον αυτές εκδίδονται με τη σύμπραξη του Υπουργού Οικονομικών. Η παράλειψη σύμπραξης αυτού συνεπάγεται τη μη δημοσίευση της κανονιστικής διοικητικής πράξης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου αποστέλλεται στο Εθνικό Τυπογραφείο, μέχρι 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους, από το Υπουργείο Οικονομικών, κατάλογος των φορέων που θα επιχορηγηθούν από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, κατά το αμέσως επόμενο οικονομικό έτος.

4. Οι δαπάνες δημοσίων σχέσεων που καλύπτουν λειτουργικές δραστηριότητες για την πραγματοποίηση των σκοπών των υπουργείων, καθώς και αυτές που επιβάλλονται από τους κανόνες της εθιμοτυπίας, διοίκησης και οργάνωσης, βαρύνουν ειδική πίστωση στους προϋπολογισμούς εξόδων των υπουργείων, με επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων που αφορούν τα Υπουργεία Εξωτερικών και Εθνικής Οικονομίας. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι κατηγορίες δαπανών που βαρύνουν την ειδική αυτή πίστωση και οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης αυτής.

5. Οι δαπάνες δημοσιευμάτων ή ανακοινώσεων του Δημοσίου και των ΝΠΔΔ που καταχωρούνται στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο και αναφέρονται σε καθαρά υπηρεσιακές ανάγκες, όπως προσκλήσεις, προκηρύξεις διαγωνισμών ή διακηρύξεις, καθώς και ανακοινώσεις σχετικά με την κατάρτιση και εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού, βαρύνουν τις ειδικές πιστώσεις των οικείων κατά περίπτωση προϋπολογισμών των Υπουργείων ή ΝΠΔΔ.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης καθορίζονται και αναπροσαρμόζονται οι τιμές των δημοσιευμάτων, καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

Άρθρο 23

Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου - Ειδικά Λογιστήρια

1. Οι Υπηρεσίες Εντελλομένων Εξόδων, όπου προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, μετονομάζονται σε Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΥΔΕ).
2. Οι Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου και τα Ειδικά Λογιστήρια είναι υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών (Γενικό Λογιστήριο του Κράτους), ανεξάρτητες από τους φορείς των οποίων ελέγχουν τις δαπάνες.
3. Οι υπάλληλοι των Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου και των Ειδικών Λογιστηρίων, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, δεν θεωρούνται δημόσιοι υπόλογοι και ευθύνονται μόνο για δόλο ή βαρεία αμέλεια, κατά τις διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα.
4. Οι Υ.Δ.Ε. έχουν τις ακόλουθες γενικές αρμοδιότητες :
  - α) Συμμετέχουν με εισηγήσεις στην αρμόδια Δ/ση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των φορέων, των οποίων ελέγχουν τις δαπάνες και παρακολουθούν την ορθή εκτέλεσή του.
  - β) Ελέγχουν τη νομιμότητα και κανονικότητα και προβαίνουν στην εκκαθάριση και εντολή πληρωμής των δημοσίων δαπανών και κάθε άλλης δαπάνης ο έλεγχος της οποίας ανατίθεται σε αυτές με νόμο, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 5 του άρθρου 26 του παρόντος νόμου για τις δαπάνες που αναφέρονται στην παράγραφο αυτή.
  - γ) Διενεργούν, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και στα πλαίσια της συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τους ελέγχους που τους ανατίθενται, στα επιχορηγούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγράμματα.
  - δ) Εγκρίνουν τους προϋπολογισμούς - απολογισμούς και τις τροποποιήσεις αυτών των ΝΠΔΔ του νομού ή της νομαρχίας που εδρεύουν.
  - ε) Βεβαιώνουν στις πράξεις διορισμών, εντάξεων και μετατάξεων σχετικών προβλέψεων στον Προϋπολογισμό.
  - στ) Καταρτίζουν τον απολογισμό εξόδων των φορέων του Κρατικού Προϋπολογισμού για το οικονομικό έτος που έληξε.
  - ζ) Παρέχουν στοιχεία και οποιασδήποτε φύσης πληροφορίες στην Υπηρεσία Θησαυροφυλακίου σχετικά με τις υπό πληρωμή δαπάνες.
  - η) Ασκούν κάθε άλλη αρμοδιότητα που ανατίθεται σε αυτές με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών.
5. Τα Ειδικά Λογιστήρια έχουν τις αρμοδιότητες α), στ), ζ) και η) της προηγούμενης παραγράφου, όσον αφορά τις δαπάνες του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

Άρθρο 24

Επιθεώρηση Υ.Δ.Ε.

1. Στις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου και στα Ειδικά Λογιστήρια διενεργείται ετήσια τακτική και έκτακτη επιθεώρηση από οικονομικούς επιθεωρητές, οι οποίοι και συντάσσουν εκθέσεις αξιολόγησης των υπηρεσιών αυτών και των προϊσταμένων τους.
2. Από τους ίδιους επιθεωρητές ασκείται επιτόπιος και ουσιαστικός έλεγχος στις δαπάνες που ελέγχονται από τις ΥΔΕ όταν ανακύψουν σοβαρές αμφιβολίες για την πραγματοποίησή τους, σύμφωνα με τους όρους της διακήρυξης ή τις σχετικές διατάξεις και κανονισμούς.

Ο έλεγχος αυτός διατάσσεται από τον Υπουργό Οικονομικών ή εξουσιοδοτημένο όργανό του, με μέριμνα της αρμόδιας Δ/νσης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

3. Η άσκηση του κατά την προηγούμενη παράγραφο ελέγχου δεν αναστέλλει την πληρωμή των συγκεκριμένων δαπανών, εκτός αν δοθεί αντίθετη εντολή του Υπουργού Οικονομικών ή του εξουσιοδοτημένου οργάνου του, με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή του.

4. Εφόσον από τον έλεγχο των οικονομικών επιθεωρητών διαπιστωθούν αξιόποινες πράξεις ή παραλείψεις η σχετική έκθεσή τους αποστέλλεται στον εισαγγελέα από το διατάζοντα τον έλεγχο.

Άρθρο 25

Σύσταση Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου σε ΝΠΔΔ, ΟΤΑ, δημόσιους οργανισμούς και επιχειρήσεις

1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομικών, μπορεί να συνιστώνται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους - Υπουργείο Οικονομικών, Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου για τον έλεγχο, την εκκαθάριση και την εντολή πληρωμής δαπανών ΝΠΔΔ, ΟΤΑ, δημοσίων επιχειρήσεων, αυτοτελών δημοσίων υπηρεσιών διοικητικά ή οικονομικά αποκεντρωμένων ή ανεξάρτητων κρατικών αρχών και οργανισμών κοινής ωφέλειας ή κοινωνικής ασφάλισης.

Με όμοια προεδρικά διατάγματα μπορεί να ανατίθενται οι ανωτέρω αρμοδιότητες σε ήδη υφιστάμενες Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου.

Οι ανωτέρω ΥΔΕ είναι ανεξάρτητες από τους ανωτέρω φορείς σύμφωνα με το άρθρο 23 του παρόντος νόμου.

2. Με τα προεδρικά διατάγματα της παραγράφου 1 καθορίζεται και η σε προσωπικό σύνθεση των συνιστωμένων ΥΔΕ, επιτρεπομένης προς τούτο της ανάλογης αύξησης των οργανικών θέσεων προσωπικού του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

3. Οι δαπάνες προσωπικού και λειτουργίας των ανωτέρω υπηρεσιών καταβάλλονται σε βάρος των πιστώσεων του Υπουργείου Οικονομικών (Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους) και αποδίδονται από τους φορείς της παρ. 1 στο Δημόσιο, κατά τα οριζόμενα με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών.

4. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών ρυθμίζονται τα της λειτουργίας των δια του παρόντος συνιστώμενων υπηρεσιών, ανάλογα προς τις ιδιαιτερότητες των φορέων της παρ. 1 και καθορίζεται κάθε αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου λεπτομέρεια.

Άρθρο 26 :

Έλεγχος, εκκαθάριση και εντολή πληρωμής των δαπανών του Δημοσίου

1. Οι δαπάνες του Δημοσίου ελέγχονται, εκκαθαρίζονται και εντέλλονται από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου, βάσει νόμιμων δικαιολογητικών που αποστέλλονται από τους Διατάκτες, και τα οποία αποδεικνύουν την απαίτηση κατά του Δημοσίου.

Τα απαιτούμενα κατά κατηγορία δαπάνης δικαιολογητικά καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Ο έλεγχος επί των ανωτέρω δαπανών συνίσταται σε έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας αυτών.

Νόμιμη είναι η δαπάνη εφόσον :

α) προβλέπεται από διάταξη νόμου και

β) υπάρχει εγγεγραμμένη στον Προϋπολογισμό σχετική πίστωση.

Κανονική είναι η δαπάνη, εφόσον έχει νόμιμα αναληφθεί, επισυνάπτονται τα νόμιμα δικαιολογητικά και η σχετική απαίτηση δεν έχει υποπέσει σε παραγραφή.

Κατά τον ασκούμενο υπό των ΥΔΕ έλεγχο εξετάζονται και τα παρεπιμπτόντως αναφερόμενα ζητήματα.

Εάν κατά την άσκηση του ελέγχου γεννηθούν βάσιμες αμφιβολίες ως προς το ουσιαστικό μέρος της δαπάνης, η Υπηρεσία εκδίδει το σχετικό χρηματικό ένταλμα, αναφέρει όμως την περίπτωση στον Υπουργό Οικονομικών και το Διατάκτη.

3. Επί των αμέσως ανωτέρω δαπανών, καθώς και επί των δαπανών των φορέων της παραγράφου 2 (περίπτωση δ') του άρθρου 3 δύναται να ασκείται και επί τόπου έλεγχος.

Τα αρμόδια για τον επί τόπου έλεγχο όργανα δύνανται για ζητήματα τεχνικής φύσης να ζητούν τη συνδρομή και τη γνώμη υπαλλήλων του Δημοσίου ή υπαλλήλων του ευρύτερου δημόσιου τομέα της οικείας ειδικότητας ή εμπειρίας, οι οποίοι δεν έχουν λάβει μέρος με οποιονδήποτε τρόπο στη διαδικασία πραγματοποίησης της δαπάνης. Στους υπαλλήλους αυτούς, που τίθενται υποχρεωτικά στη διάθεση των ελεγκτικών οργάνων από τις υπηρεσίες που ανήκουν, δύναται να καταβάλλεται αποζημίωση, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων, το ύψος της οποίας καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, καθορίζονται ο τρόπος άσκησης του επί τόπου ελέγχου του άρθρου αυτού, το περιεχόμενο αυτού, η διαδικασία διάθεσης των εξειδικευμένων υπαλλήλων για τη συνδρομή των ελεγκτικών οργάνων στην άσκηση του ελέγχου, ο χρόνος απασχόλησης των υπαλλήλων αυτών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

4. Τον έλεγχο ακολουθεί η πράξη εκκαθάρισης με την οποία προσδιορίζονται τα δικαιώματα των πιστωτών του Δημοσίου και εκδίδεται τίτλος πληρωμής.

5. Η εκκαθάριση και εντολή πληρωμής των δαπανών του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας ενεργείται σύμφωνα με τη διέπουσα αυτό νομοθεσία.

Προκειμένου περί των Υπουργείων Εξωτερικών και Δημόσιας Τάξης, επιτρέπεται να καθορίζεται, με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται μετά από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, και του αρμόδιου καθ' ύλην υπουργού, διαφορετική διαδικασία εκκαθάρισεως και εντολής πληρωμής για μέρος των δαπανών αυτών.

6. Στο τέλος κάθε οικονομικού έτους, η αρμόδια υπηρεσία του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους καταρτίζει, βάσει στοιχείων που παρέχουν οι Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου, έκθεση επί του ελέγχου των δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού, και την υποβάλλει στον Υπουργό Οικονομικών.

7. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, καθορίζονται :

α) η διαδικασία του ελέγχου, της εκκαθάρισεως και εντολής πληρωμής των δαπανών του Δημοσίου, τα αρμόδια όργανα, η ευθύνη αυτών, ο τύπος των ενταλμάτων, τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία, ως και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

β) Οι σταθερές και διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα δαπάνες, που εξαιρούνται από την άσκηση ελέγχου των Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου και πληρώνονται με άλλους τίτλους πληρωμής, υποκείμενες στον κατασταλτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 27

Έλεγχος των δαπανών από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

- 1.** Όλες οι δαπάνες του Δημοσίου υπόκεινται σε προληπτικό ή κατασταλτικό έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ/τος 1265/72, όπως ισχύει.
- 2.** Ο ασκούμενος από το Ελεγκτικό Συνέδριο κατασταλτικός έλεγχος επί των λογαριασμών των υπολόγων περατώνεται οριστικά μέσα σε τρία (3) έτη από το τέλος του οικονομικού έτους, εντός του οποίου πραγματοποιήθηκε η δαπάνη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ **Έκδοση - Εξόφληση τίτλων πληρωμής**

Άρθρο 28

Εντολή πληρωμής των εξόδων του Δημοσίου

1.α) Τίτλος πληρωμής είναι το χρηματικό ένταλμα ή άλλο παραστατικό στοιχείο που εκδίδεται από την Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου ή από άλλο αρμόδιο κατά νόμο όργανο, για την πληρωμή εκκαθαρισμένων απαιτήσεων πιστωτών του Δημοσίου σε βάρος πιστώσεων του Κρατικού Προϋπολογισμού.

β) Χρηματικό ένταλμα είναι η έγγραφη εντολή για την πληρωμή εξόδων του Δημοσίου.

γ) Τακτικό χρηματικό ένταλμα είναι το χρηματικό ένταλμα που εκδίδεται στο όνομα του δικαιούχου για την πληρωμή εκκαθαρισμένων απαιτήσεων κατά του Δημοσίου.

2. Οι δαπάνες του Δημοσίου πληρώνονται από τις αρμόδιες για την πληρωμή αυτών υπηρεσίες με χρηματικά εντάλματα, που εκδίδονται από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου ή από άλλο κατά νόμο αρμόδιο όργανο.

3. Κατ' εξαίρεση με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, επιτρέπεται να ορίζονται και άλλοι τίτλοι πληρωμής των σταθερών και διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα δαπανών.

Με τις ίδιες αποφάσεις ορίζονται τα αρμόδια όργανα για την εκκαθάριση των δαπανών του προηγούμενου εδαφίου, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, η ευθύνη των εκκαθαριστών, των ταμειακών υπολόγων και των αδικαιολογήτως λαβόντως, ο τύπος των ανωτέρω τίτλων, ο τρόπος και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την εξόφληση αυτών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 29

Εξόφληση τίτλων πληρωμής

1. Χρηματικό ένταλμα ή άλλος τίτλος πληρωμής εξοφλείται από το αρμόδιο όργανο, μόνο όταν φέρει όλα τα τυπικά στοιχεία που απαιτεί ο νόμος.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται τα δικαιολογητικά εξοφλήσεως των τίτλων πληρωμής.

2. Προκειμένου για χρηματικά εντάλματα ή άλλους τίτλους πληρωμής, που δεν υπόκεινται σε έλεγχο από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου, τα αρμόδια για την πληρωμή όργανα ασκούν έλεγχο και ευθύνονται :

α) για την καθ' υπέρβαση πληρωμή των εκκαθαρισμένων δαπανών, β) για πληρωμές αυτών με εντολή αναρμόδιου οργάνου, γ) για την πληρωμή πέραν των ορίων της πιστώσεως που έχει χορηγηθεί ή της εξουσιοδοτήσεως που έχει παρασχεθεί στους εκκαθαριστές και δ) για την ύπαρξη των δικαιολογητικών που απαιτούνται για τις δαπάνες αυτές από τις ειδικές διατάξεις.

3. Αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου, τα αρμόδια όργανα αρνούνται με έγγραφο την εξόφληση των ενταλμάτων και λοιπών τίτλων πληρωμής, μπορεί όμως ο αρμόδιος Διατάκτης να διατάσσει την πληρωμή με ευθύνη του.

Στην περίπτωση αυτή, ο Διατάκτης είναι ο μόνος υπεύθυνος και ο υπόλογος απαλλάσσεται.

4. Κατά την άσκηση του ελέγχου του άρθρου αυτού εφαρμόζονται ανάλογα οι

διατάξεις του άρθρου 26.

5. Επί δαπανών του Υπουργείου Εθνικής Ύμυνας, η ευθύνη για την ύπαρξη πιστώσεως, καθώς και για την πληρότητα και νομιμότητα των δικαιολογητικών εκδόσεως του τίτλου πληρωμής, βαρύνει μόνο τις οικείες οικονομικές υπηρεσίες του Υπουργείου αυτού.

6. Οι δαπάνες του Δημοσίου δύνανται να πληρώνονται και από τράπεζες ή άλλα πιστωτικά ιδρύματα.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται ο τρόπος εξοφλήσεως αυτών, η ευθύνη των αρμόδιων για την εξόφληση αυτών οργάνων, το ύψος της προμήθειας ή αμοιβής που τυχόν καταβάλλεται σε βάρος του Δημοσίου, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 30

Εξόφληση ενταλμάτων πριν από την άφιξή τους

Σε περίπτωση κατεπείγουσας ανάγκης άμεσης πληρωμής δαπάνης του Κράτους, επιτρέπεται στους προϊσταμένους των Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου να εντέλλονται, με κάθε πρόσφορο μέσο, την πληρωμή χρηματικών ενταλμάτων από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες και την εκτέλεση επιτροπικών ενταλμάτων, πριν από την αποστολή των τίτλων αυτών στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες ή στους δευτερεύοντες Διατάκτες, αντίστοιχα.

Άρθρο 31

Εξόφληση τίτλων δικαιούχων που αδυνατούν να υπογράψουν

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την εξόφληση τίτλων πληρωμής δικαιούχων, που αδυνατούν για οποιονδήποτε λόγο να υπογράψουν την πράξη εξόφλησης.

Άρθρο 32

Οίκοθεν εξόφληση χρηματικών ενταλμάτων ή άλλων τίτλων

1. Χρηματικά εντάλματα ή άλλοι τίτλοι πληρωμής, που παραμένουν ανεξόφλητοι μέχρι τη λήξη του οικονομικού έτους, εξοφλούνται οίκοθεν από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες υπέρ των δικαιούχων, με την έκδοση γραμματίων είσπραξης συμψηφιστικής διαχείρισης και υπό λογαριασμό εκτός Προϋπολογισμού.

2. Το ίδιο επιτρέπεται και κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, εάν δικαιούχος από χρηματικό ένταλμα ή άλλον τίτλο πληρωμής, που έχει εκδοθεί για περισσότερους από ένα δικαιούχους, δεν προσέλθει να ζητήσει την πληρωμή του.

Άρθρο 33

Καταλογισμοί για μη νόμιμες δαπάνες που πληρώθηκαν με τίτλους πληρωμής - Αρμόδια όργανα

1. Μη νόμιμες δαπάνες που πληρώθηκαν με οποιονδήποτε τίτλο πληρωμής

καταλογίζονται :

α) στον υπάλληλο που από δόλο ή βαρεία αμέλεια προέβη σε παράνομες πράξεις ή παραλείψεις ή συνέπραξε στην έκδοση αυτών ή στη μη τήρηση των νόμιμων διαδικασιών πραγματοποιήσεως της δαπάνης και β) στο λαβόντα εφόσον έχει συντελέσει υπαίτια στη μη νόμιμη πληρωμή και σε κάθε περίπτωση αχρεώστητης πληρωμής, ανεξάρτητα από υπαιτιότητα αυτού.

2. Αρμόδιο όργανο για τον καταλογισμό μη νόμιμων δαπανών, που πληρώθηκαν με τίτλους πληρωμής που δεν εκδίδονται από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου, είναι ο Διατάκτης και οι κάθε ειδικότητας επιθεωρητές, που έχουν διαπιστώσει την παράνομη πληρωμή και σε κάθε περίπτωση το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Οι ανωτέρω καταλογιστικές αποφάσεις προσβάλλονται σε έφεση ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Ο ανωτέρω Διατάκτης είναι αρμόδιος και για τον καταλογισμό των αχρεωστήτως λαβόντων με τίτλους πληρωμής της Υπηρεσίας Δημοσιονομικού Ελέγχου, εφόσον διαπιστωθεί εκ των υστέρων, βάσει νέων στοιχείων, ότι η πληρωμή έγινε με μη νόμιμα δικαιολογητικά ή λανθασμένο υπολογισμό.

Άρθρο 34

Απώλεια αποδεικτικών εισπράξεως, γραμματίων, δικαιολογητικών πληρωμής δαπανών και τίτλων πληρωμής

1. Σε περιπτώσεις απώλειας αποδεικτικών εισπράξεως, γραμματίων, χρηματικών ενταλμάτων ή άλλων τίτλων πληρωμής που δεν έχουν εξοφληθεί, εκδίδονται, με έγκριση του Υπουργού Οικονομικών ή του οργάνου στο οποίο έχει μεταβιβασθεί η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής, αντίγραφα αυτών, ύστερα από διαπίστωση επιθεωρητή :

α) προκειμένου για αποδεικτικά εισπράξεως, της εισαγωγής ή μη στη Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία ή στο Τελωνείο του ποσού που αναγράφεται σε αυτά και

β) προκειμένου για γραμμάτια, χρηματικά εντάλματα ή άλλους τίτλους πληρωμής, της μη εξοφλήσεως αυτών.

2. Προκειμένου για απώλεια χρηματικών ενταλμάτων ή άλλων τίτλων πληρωμής μετά την εξόφληση αυτών, ύστερα από διαπίστωση του αρμόδιου επιθεωρητή, εκδίδεται αντίγραφο από το αρμόδιο όργανο για υπηρεσιακή και μόνο χρήση.

3. Σε περίπτωση απώλειας δικαιολογητικών πληρωμής δημόσιας δαπάνης πριν από την έκδοση τίτλου πληρωμής, η πληρωμή της δαπάνης αυτής μπορεί να επιτραπεί με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που καθορίζει και τον τρόπο δικαιολογήσεως αυτής και εφόσον μετά από διενέργεια ένορκης διοικητικής εξετάσεως από αρμόδιο επιθεωρητή διαπιστωθεί ότι η απώλεια έχει συντελεσθεί στην αρμόδια υπηρεσία ή στα Ελληνικά Ταχυδρομεία.

Άρθρο 35

Απόδοση κρατήσεων και εσόδων υπέρ τρίτων

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται ο χρόνος και η διαδικασία :

α) αποδόσεως στους τρίτους των υπέρ αυτών επιβαλλόμενων κρατήσεων επί των δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού και εισαγωγής στον Προϋπολογισμό των υπέρ του Δημοσίου κρατήσεων,

β) αποδόσεως των εσόδων που εισπράττονται υπέρ τρίτων.

Άρθρο 36

Πληρωμή δαπανών από προξενικές εισπράξεις

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις ή λόγω του επείγοντος, δαπάνες του Ελληνικού Δημοσίου σε χώρες του εξωτερικού δύνανται να πληρωθούν από τις προξενικές εισπράξεις, δεσμευμένες ή μη, με εντολή του Υπουργού Εξωτερικών, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του αρμόδιου υπουργού.

Στις περιπτώσεις αυτές ακολουθείται η διαδικασία της παρ. 7 του άρθρου 15 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 37

Πληρωμές - προπληρωμές ειδικής αρμοδιότητας των Δημόσιων Οικονομικών Υπηρεσιών και Ειδικών Ταμείων

1. Πληρωμές επιτρέπεται να ενεργούνται από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες, τα Τελωνεία και τους Ειδικούς Ταμείς χωρίς να απαιτείται η έκδοση χρηματικού εντάλματος στις κατωτέρω περιπτώσεις, όταν πρόκειται για :

- α) Έξοδα μεταγωγής κρατουμένων για χρέη προς το Δημόσιο.
- β) Έξοδα εισπράξεως πλειστηριάσματος.
- γ) Έξοδα εκτελέσεως σε βάρος της περιουσίας οφειλετών του Δημοσίου.
- δ) Έξοδα μεταφοράς δημοσίων χρημάτων και αξιών.
- ε) Αποζημίωση και οδοιπορικά δικαστικών αντιπροσώπων και γραμματέων. στ) Κάθε άλλη δαπάνη που ορίζεται με ειδικό νόμο.

[Αρχή Τροποποίησης]

ζ. Η δαπάνη πληρωμής τόκων για επιστροφή αχρεωστήτως εισπραχθέντων δημόσιων εσόδων - **ΠΡΟΣΘ. ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡ. 5 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 14 ΤΟΥ Ν. 2892/01, ΦΕΚ-46 Α'. Ισχύς από 1.1.2002** [Τέλος Τροποποίησης]

2. Τα αρμόδια όργανα για την πληρωμή των δαπανών της προηγούμενης παραγράφου ασκούν έλεγχο επ' αυτών, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 29 του παρόντος νόμου. Επί των δαπανών αυτών ασκείται κατασταλτικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο κατά τις ισχύουσες διατάξεις.

3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται ο τύπος και το περιεχόμενο του τίτλου πληρωμής και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

4. Προπληρωμές επιτρέπεται να ενεργούνται από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες και τα Τελωνεία, χωρίς να απαιτείται η έκδοση χρηματικού εντάλματος προπληρωμής, όταν πρόκειται για :

[Αρχή Τροποποίησης]

α) επιστροφές χρημάτων που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες, - **ΔΙΑΓΡΑΦΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡ. 6 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 14 ΤΟΥ Ν. 2892/01, ΦΕΚ-46 Α'. Ισχύς από 1.1.2002** [Τέλος Τροποποίησης] β) έξοδα μεταγραφής ακινήτων.

Τα δικαιολογητικά των ανωτέρω πληρωμών αποτελούν μέρος του χρηματικού υπολοίπου της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας και υποβάλλονται στο τέλος κάθε μήνα στις αρμόδιες Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου για την έκδοση των οικείων χρηματικών ενταλμάτων για την τακτοποίηση της διαχείρισής τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Προπληρωμές

Άρθρο 38

Έννοια - Προϋποθέσεις και διαδικασία έκδοσης ενταλμάτων προπληρωμής

1. Χρηματικό ένταλμα προπληρωμής είναι το χρηματικό ένταλμα με το οποίο προκαταβάλλεται χρηματικό ποσό σε οριζόμενο υπόλογο, ο οποίος αποδίδει λογαριασμό σε τακτή προθεσμία με την υποβολή των νόμιμων δικαιολογητικών.
2. Επιτρέπεται η έκδοση χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής, μετά από αιτιολογημένη απόφαση, για πραγματοποίηση δαπανών, που λόγω της φύσεώς τους ή λόγω επείγουσας υπηρεσιακής ανάγκης, είναι δυσχερής η τήρηση των διατυπώσεων που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις για τη δικαιολόγησή τους, καθώς και μικροδαπανών, χωρίς αιτιολόγηση, μέχρι του ύψους των 1.200.000 δραχμών κατά Κ.Α.Ε., ετησίως. Το ποσό αυτό δύναται να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.
3. Τα χρηματικά εντάλματα προπληρωμής εκδίδονται στο όνομα μόνιμων δημοσίων υπαλλήλων, **[Αρχή Τροποποίησης]** υπαλλήλων νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων – **ΠΡΟΣΘ. ΦΡΑΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 7 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 12 ΤΟΥ Ν. 3074/02, ΦΕΚ-296 Α' [Τέλος Τροποποίησης]**, αξιωματικών, μονάδων ή υπηρεσιών των Ενόπλων Δυνάμεων και των αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και Λιμενικού Σώματος που έχουν χρηματική διαχείριση, καθώς και στο όνομα των Τραπεζών Ελλάδος και Αγροτικής. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, ορίζεται δεύτερος υπόλογος μόνιμος δημόσιος υπάλληλος, μονάδα ή υπηρεσία των Ενόπλων Δυνάμεων και της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και Λιμενικού Σώματος.
Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύναται να εκδίδονται χρηματικά εντάλματα προπληρωμής και στο όνομα άλλων τραπεζών.
4. Τα χρηματικά εντάλματα προπληρωμής εκδίδονται, με απόφαση του αρμόδιου Διατάκτη, μέχρι τη λήξη του οικονομικού έτους.
Προκειμένου περί προμηθειών, παροχής υπηρεσιών ή εκτελέσεως έργων, που ζητείται η έκδοση εντάλματος τον τελευταίο μήνα του έτους, μαζί με την απόφαση έκδοσης του εντάλματος προπληρωμής υποβάλλεται αντίγραφο δημοσίευσης της διακήρυξης του διαγωνισμού ή της εντολής παραγγελίας ή ανάθεσης στις περιπτώσεις μη διενέργεια διαγωνισμού.
5. Με την απόφαση της προηγούμενης παραγράφου ορίζεται το ποσό του εντάλματος, το είδος της δαπάνης, ο υπόλογος και η προθεσμία αποδόσεως λογαριασμού.
Με όμοιες αποφάσεις, επιτρέπεται να παρατείνεται η προθεσμία αποδόσεως λογαριασμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 39

Περιορισμοί - Ειδικές περιπτώσεις χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής

1. Δεν επιτρέπεται η έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής στο όνομα υπαλλήλων των Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου και φοροτεχνικών, που υπηρετούν σε Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία ή διαχειρίζονται χρήματα και αξίες του Δημοσίου, εκτός για δαπάνες μετακινήσεως αυτών και για έξοδα διακινήσεως του μηχανογραφικού υλικού

εισπράξεων και πληρωμών.

2. Επιτρέπεται η έκδοση χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής σε υπαλλήλους του Δημοσίου με οποιαδήποτε σχέση, σε όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και Λιμενικού Σώματος, καθώς και σε άλλα πρόσωπα για δαπάνες μετακίνησής τους με εντολή του Δημοσίου.

Για δαπάνες μετακίνησης περισσότερων του ενός προσώπων, επιτρέπεται η έκδοση ενός μόνο εντάλματος προπληρωμής, με υπόλογο μόνιμο δημόσιο υπάλληλο, που προκαταβάλλει τα απαιτούμενα ποσά στους μετακινούμενους.

Οι λαμβάνοντες τις προκαταβολές υπέχουν αυτοτελώς τις ευθύνες υπολόγου εντάλματος προπληρωμής και αποδίδουν λογαριασμό δια του υπολόγου του εντάλματος προπληρωμής. Ο υπόλογος του εντάλματος, που ευθύνεται μόνο για τη νομιμότητα των προκαταβολών που διενήργησε, συγκεντρώνει τα δικαιολογητικά αποδόσεως λογαριασμού των μετακινηθέντων και τα υποβάλλει αρμοδίως μαζί με τις αποδείξεις πληρωμής των προκαταβληθέντων ποσών.

3. Προκειμένου για δαπάνες νοσηλείας στο εξωτερικό των εν ενεργεία υπαλλήλων, των πολιτικών και στρατιωτικών συνταξιούχων και των μελών των οικογενειών αυτών, καθώς και ιδιωτών που νοσηλεύονται στο εξωτερικό με δαπάνη του Δημοσίου, τα οικεία εντάλματα προπληρωμής εκδίδονται στο όνομα της Τράπεζας της Ελλάδος, με δεύτερο υπόλογο τον Πρόξενο της χώρας μεταβάσεως.

Για δαπάνες μετακίνησης στο εξωτερικό προσώπων του προηγούμενου εδαφίου και των τυχόν συνοδών αυτών, τα οικεία εντάλματα προπληρωμής εκδίδονται στο όνομα των ενδιαφερόμενων υπαλλήλων, συνταξιούχων ή ιδιωτών.

Προκειμένου για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στο εσωτερικό προσώπων, των οποίων τις δαπάνες καλύπτει το Δημόσιο, επιτρέπεται η έκδοση χρηματικού εντάλματος προπληρωμής επ' ονόματι μόνιμου δημοσίου υπαλλήλου.

Άρθρο 40

Υποχρεώσεις και ευθύνες υπολόγων και άλλων οργάνων εξ ενταλμάτων προπληρωμής

1. Από το ποσό των χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής καταβάλλονται δαπάνες που πραγματοποιούνται μέχρι τη λήξη της προθεσμίας αποδόσεως λογαριασμού.

2. Οι υπόλογοι ενταλμάτων προπληρωμής ευθύνονται για δόλο ή βαρεία αμέλεια κατά την πληρωμή μη νόμιμων δαπανών.

Για τη νομιμότητα των αποδεικτικών πληρωμής και πληρότητα των δικαιολογητικών αυτής, ευθύνονται για αμέλεια.

3. Οι τράπεζες ως υπόλογοι ευθύνονται μόνο για την ακριβή εκτέλεση των οδηγιών που δίδονται σε αυτές κάθε φορά.

Ο δεύτερος υπόλογος είναι υπεύθυνος για τη συγκέντρωση και την εμπρόθεσμη υποβολή των δικαιολογητικών, το δε αρμόδιο όργανο που δίδει τις σχετικές οδηγίες στις τράπεζες, ευθύνεται για τυχόν μη νόμιμη πληρωμή, εφόσον έχει ενεργήσει με δόλο ή βαρεία αμέλεια.

Άρθρο 41

Απόδοση λογαριασμού χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής

1. Η προθεσμία απόδοσης λογαριασμού δεν μπορεί να ορισθεί πέραν των δύο (2) μηνών από τη λήξη του οικονομικού έτους κατά το οποίο εκδόθηκε το χρηματικό

ένταλμα, πλην των ενταλμάτων που εκδίδονται το μήνα Δεκέμβριο, για τα οποία η προθεσμία δεν μπορεί να οριστεί πέραν των τεσσάρων (4) μηνών από τη λήξη του οικονομικού έτους.

2. Προκειμένου για εντάλματα προπληρωμής, που εκδίδονται στο όνομα της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος για επιδοτήσεις εν γένει, η προθεσμία απόδοσης λογαριασμού δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τα δύο (2) έτη από τη λήξη του οικονομικού έτους που εκδόθηκε το ένταλμα.

3. Προκειμένου για εντάλματα προπληρωμής που αφορούν δαπάνες και προμήθειες εξωτερικού η προθεσμία απόδοσης δεν μπορεί να υπερβεί τα δύο (2) έτη από την έκδοση του εντάλματος.

4. Ειδικά για εντάλματα προπληρωμής που αφορούν δαπάνες προμηθειών, παροχής υπηρεσιών ή δημόσιων έργων στο εσωτερικό μπορεί να ορίζεται προθεσμία απόδοσης μέχρι δύο (2) μήνες από τη λήξη της συμβατικής προθεσμίας, εφόσον αυτή δεν υπερβαίνει τον ένα (1) χρόνο από τη λήξη του οικονομικού έτους που εκδόθηκε το ένταλμα.

5. Επιτρέπεται με απόφαση του αρμόδιου Διατάκτη η έκδοση συμπληρωματικού εντάλματος προπληρωμής στον ίδιο υπόλογο και για το ίδιο έργο, προμήθεια ή παροχή υπηρεσιών στο εσωτερικό ή το εξωτερικό και εφόσον τα δικαιολογητικά είναι αδύνατο να διαχωρισθούν κατ' ένταλμα.

Η προθεσμία απόδοσης του συμπληρωματικού εντάλματος δεν μπορεί να υπερβεί τα τρία (3) χρόνια από την έκδοση του πρώτου εντάλματος. **[Αρχή Τροποποίησης]** Η προθεσμία αυτή για ανάλογα χρηματικά εντάλματα προπληρωμών εσωτερικού που αφορούν τις Ένοπλες Δυνάμεις δεν μπορεί να υπερβεί τα πέντε (5) χρόνια από την έκδοση του πρώτου εντάλματος – **ΠΡΟΣΘ. ΕΛΔΑΦΙΟΥ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 21 ΤΟΥ Ν. 3156/03, ΦΕΚ-157 Α' [Τέλος Τροποποίησης]**

Με την ίδια απόφαση έκδοσης του συμπληρωματικού εντάλματος παρατείνεται αυτοδίκαια η προθεσμία απόδοσης του αρχικού μέχρι τη λήξη προθεσμίας του συμπληρωματικού εντάλματος.

6. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και κατόπιν αιτιολογημένης πρότασης του αρμόδιου υπουργού δύναται να παρατείνεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις η προθεσμία απόδοσης των ενταλμάτων της παραγράφου 3 και μέχρι τρία (3) έτη από την προθεσμία απόδοσής τους.

7. Σε περίπτωση αντικειμενικής αδυναμίας απόδοσης λογαριασμού, η οποία διαπιστώνεται μετά από έρευνας αρμόδιου επιθεωρητή, που ορίζεται από τον Υπουργό Οικονομικών, ύστερα από πρόταση της Υπηρεσίας Δημοσιονομικού Ελέγχου, η πορισματική έκθεση δύναται να αποτελέσει παραστατικό δικαιολόγησης της δαπάνης εν όλω ή εν μέρει για την τακτοποίηση του οικείου χρηματικού εντάλματος προπληρωμής.

Άρθρο 42

Χρηματικά εντάλματα προπληρωμής δημοσίων επενδύσεων

Επιτρέπεται η έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής μέχρι την 30η Απριλίου του επόμενου έτους για την εμφάνιση ως εξόδων του Προϋπολογισμού, πληρωμών του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων που έγιναν μέχρι την 31η Δεκεμβρίου.

Η προθεσμία αποδόσεως λογαριασμού των ενταλμάτων αυτών μπορεί να ορίζεται μέχρι την 30η Ιουνίου του επόμενου έτους και παρατείνεται για τις δαπάνες εξωτερικού, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 41 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 43

Προσωρινά χρηματικά εντάλματα

1. Προσωρινό χρηματικό ένταλμα είναι το χρηματικό ένταλμα που εκδίδεται από τον αρμόδιο υπουργό για επιτακτικές και επείγουσες δαπάνες του Κράτους, που δεν προβλέπονται από το νόμο ή για τις οποίες δεν υπάρχει πίστωση στον Προϋπολογισμό.

2. Τα προσωρινά χρηματικά εντάλματα εκδίδονται, προκειμένου για δαπάνες που δεν προβλέπονται από το νόμο, ύστερα από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου και προκειμένου για δαπάνες για τις οποίες δεν υπάρχει πίστωση, ύστερα από απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου υπουργού.

Με τις ανωτέρω αποφάσεις ορίζεται ο ποσό του εντάλματος, το είδος της δαπάνης, ο υπόλογος διαχειριστής και η προθεσμία αποδόσεως λογαριασμού.

3. Τα προσωρινά χρηματικά εντάλματα εκδίδονται στο όνομα μόνιμων δημοσίων υπαλλήλων, αξιωματικών, μονάδων ή υπηρεσιών των Ενόπλων Δυνάμεων της Ελληνικής Αστυνομίας του Πυροσβεστικού και του Λιμενικού Σώματος, που έχουν χρηματική διαχείριση από τον εκτός Προϋπολογισμού λογαριασμό "Προσωρινά Χρηματικά Εντάλματα".

4. Τα ανωτέρω εντάλματα προ της πληρωμής τους δεν υπόκεινται στον έλεγχο του άρθρου 26 του παρόντος νόμου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου και καταχωρούνται πριν από την πληρωμή τους σε ειδικό βιβλίο που τηρείται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Η Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία δεν εξοφλεί το ένταλμα, αν αυτό δεν αποσταλεί σε αυτή από την αρμόδια υπηρεσία του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

5. Τα προσωρινά χρηματικά εντάλματα τακτοποιούνται με χρηματικά συμψηφιστικά εντάλματα, που εκδίδονται σε βάρος των πιστώσεων του οικείου υπουργείου, βάσει των σχετικών δικαιολογητικών, το αργότερο μέχρι τη λήξη του μεθεπόμενου οικονομικού έτους από τη λήξη της προθεσμίας αποδόσεως λογαριασμού, εγγραφομένης υποχρεωτικώς σχετικής πιστώσεως.

Άρθρο 44

Εξουσιοδοτήσεις

Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται μετά από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, ρυθμίζονται :

α) Λοιπές υποχρεώσεις και ευθύνες των υπολόγων από εντάλματα προπληρωμής, επενδύσεων και προσωρινών.

β) Ο τρόπος τακτοποίησης των ανωτέρω ενταλμάτων και οι συνέπειες της μη εμπρόθεσμης αποδόσεως λογαριασμού, οι κατά των υπολόγων κυρώσεις, τα σχετικά θέματα με την επίσχεση των αποδοχών, σε περίπτωση αθετήσεως των υποχρεώσεών τους, καθώς και με τον καταλογισμό αυτών και των μη νομίμως λαβόντων.

γ) Η καθιέρωση περιορισμών στην έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής και προσωρινών, τα σχετικά θέματα με τη μεταβίβαση σε άλλους υπαλλήλους της διαχείρισεως ολόκληρου ή μέρους του ποσού που έχει προκαταβληθεί στον υπόλογο, καθώς και λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων περί προπληρωμών.

Άρθρο 45

Ευθύνες διαχειριζομένων χρήματα χωρίς έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής

Οι διατάξεις που ισχύουν για τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες των υπολόγων των ενταλμάτων προπληρωμής εφαρμόζονται και σε όσους διαχειρίζονται με οποιονδήποτε τρόπο δημόσια χρήματα, που προκαταβάλλονται με την υποχρέωση αποδόσεως λογαριασμού, έστω και χωρίς έκδοση εντάλματος προπληρωμής.

Οι Διατάκτες των ανωτέρω προκαταβολών έχουν τις αρμοδιότητες και υποχρεώσεις των Διατακτών ενταλμάτων προπληρωμής, όσον αφορά τον ορισμό των υπολόγων, τον καθορισμό προθεσμίας αποδόσεως λογαριασμού, παράταση αυτής, αντικατάσταση υπολόγων, επίσχεση αποδοχών αυτών, άρση αυτής, καθώς και τον καταλογισμό των υπολόγων.

Οι υπόλογοι των προσωρινών ενισχύσεων πάγιων προκαταβολών του άρθρου 52 περίπτωση β' του παρόντος νόμου έχουν τις ευθύνες των υπολόγων εξ ενταλμάτων προπληρωμής, η δε επίσχεση αποδοχών ενεργείται από τον Υπουργό Οικονομικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Προκαταβολές - Δάνεια

Άρθρο 46

Πάγιες προκαταβολές χρηματικού - Έννοια – Σύσταση

1. Πάγιες Προκαταβολές Χρηματικού είναι ποσά που τίθενται στη διάθεση δημοσίων υπηρεσιών με χρηματικά εντάλματα, που εκδίδονται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, υπό ίδιο λογαριασμό της δημόσιας ληψοδοσίας, στο όνομα υπολόγων διαχειριστών που ορίζονται με απόφαση του αρμόδιου υπουργού.
2. Για την άμεση αντιμετώπιση δαπανών, η πληρωμή των οποίων λόγω της φύσεώς τους δεν μπορεί να αναβληθεί μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας δικαιολόγησης αυτών, επιτρέπεται η σύσταση στις δημόσιες υπηρεσίες, πολιτικές και στρατιωτικές, πάγιων προκαταβολών χρηματικού με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του αρμόδιου υπουργού και του Υπουργού Οικονομικών, με αιτιολογημένη εισήγηση της αρμόδιας Υπηρεσίας Δημοσιονομικού Ελέγχου.
3. Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου υπουργού, που εκδίδονται μετά από αιτιολογημένη γνώμη της αρμόδιας Υπηρεσίας Δημοσιονομικού Ελέγχου, καθορίζεται το είδος και το ποσοστό κάθε δαπάνης που πληρώνεται από την πάγια προκαταβολή και προσδιορίζεται το ποσό αυτής που δεν μπορεί να είναι ανώτερο των δύο και ημίσεως δωδεκατημορίων των σχετικών πιστώσεων που χορηγούνται δια του Προϋπολογισμού, προκειμένου για λειτουργικές δαπάνες και του ενός και ημίσεως δωδεκατημορίου, προκειμένου για τη μισθοδοσία του προσωπικού. Τα ποσοστά διαθέσεως των πιστώσεων, σύμφωνα με το άρθρο 19 του παρόντος, εφαρμόζονται και επί των ανωτέρω δαπανών.
Δαπάνες μισθοδοσίας δεν πληρώνονται σε βάρος της πάγιας προκαταβολής, παρά μόνο σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον δεν είναι δυνατή η πληρωμή αυτών κατά τη συνήθη διαδικασία.
- Με αποφάσεις του αρμόδιου υπουργού ή του εξουσιοδοτημένου οργάνου, επιτρέπεται η κατανομή του ποσού της πάγιας προκαταβολής σε περισσότερους του ενός διαχειριστές, που υπέχουν τις ευθύνες δημοσίων υπολόγων για τα ποσά που διαχειρίζονται.
4. Σε περίπτωση πολέμου ή γενικής ή μερικής επιστράτευσης ή άλλης έκτακτης ανάγκης, επιτρέπεται με όμοιες αποφάσεις η αύξηση του ποσού της προκαταβολής και των δαπανών που πληρώνονται από αυτή, μέχρι και του συνόλου των πιστώσεων του Προϋπολογισμού.
5. Οι προκαταβολές του παρόντος άρθρου χορηγούνται με χρηματικά εντάλματα, που εκδίδονται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους από τον εκτός Προϋπολογισμού λογαριασμό "Πάγιες Προκαταβολές".
6. Η προμήθεια και οι λοιπές δαπάνες των οικείων τραπεζών, για τη μετατροπή σε συνάλλαγμα του δραχμικού προϊόντος των προκαταβολών του παρόντος άρθρου, βαρύνει τις πιστώσεις του Υπουργείου Οικονομικών.

Άρθρο 47

Διαχείριση πάγιων προκαταβολών

1. Η διαχείριση των πάγιων προκαταβολών ανατίθεται, με απόφαση του αρμόδιου

υπουργού ή του εξουσιοδοτημένου από αυτόν υπουργού, σε μόνιμους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους ή στρατιωτικούς εν γένει, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων του Ν. 419/76 όπως ισχύει.

2. Αν στην υπηρεσία που έχει συσταθεί πάγια προκαταβολή δεν υπηρετεί μόνιμος δημόσιος υπάλληλος, υπόλογος διαχειριστής ορίζεται ο προϊστάμενος αυτής, εφόσον αυτός είναι μόνιμος ή με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

Σε περίπτωση απουσίας του διαχειριστή, ο αρμόδιος υπουργός μπορεί να ορίζει αναπληρωτή διαχειριστή, ο οποίος ευθύνεται μόνο για τις διαχειριστικές πράξεις που διενεργεί κατά το χρόνο της αναπληρώσεως.

Κατ' εξαίρεση, δεν επιτρέπεται η ανάθεση της διαχείρισεως πάγιων προκαταβολών σε υπαλλήλους των Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου και των Δημόσιων Οικονομικών Υπηρεσιών.

3. Οι διαχειριστές των πάγιων προκαταβολών, που έχουν τις ευθύνες δημόσιου υπολόγου, ενεργούν πληρωμές και υποβάλλουν στο τέλος κάθε μήνα ή και νωρίτερα τα δικαιολογητικά των σχετικών δαπανών στις αρμόδιες για το έλεγχο και εκκαθάρισή τους υπηρεσίες, οι οποίες πρέπει μέσα σε ένα (1) μήνα να εκδίδουν τα χρηματικά εντάλματα για την αποκατάσταση της πάγιας προκαταβολής.

4. Προκειμένου για τις αποδοχές στρατεύσιμων οπλιτών, κληρωτών και εφέδρων, που δεν δικαιούνται αποδοχές μονίμων, τα δικαιολογητικά πληρωμής συνίστανται σε βεβαίωση των αρμόδιων οικονομικών οργάνων για την πραγματοποιηθείσα πληρωμή, που εκδίδεται βάσει ειδικού βιβλίου στο οποίο υπογράφουν οι δικαιούχοι.

Το περιεχόμενο της βεβαίωσης καθορίζεται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Οικονομικών.

Άρθρο 48

Αποκατάσταση ελλειμμάτων πάγιων προκαταβολών

1. Κάθε πληρωμή, που πραγματοποιείται από την πάγια προκαταβολή παρανόμως ή αχρεωστήτως, καταλογίζεται εις ολόκληρον σε βάρος του λαβόντος και των τυχόν συνυπεύθυνων οργάνων.

2. Για κάθε πληρωμή που πραγματοποιείται από την πάγια προκαταβολή καθ' υπέρβαση των οριζόμενων ως προς το είδος των δαπανών, στις σχετικές κοινές αποφάσεις που προβλέπονται από την παράγραφο 3 του άρθρου 46 του παρόντος νόμου, καταλογίζονται τα όργανα που έχουν προκαλέσει την πληρωμή.

3. Σε κάθε περίπτωση καταλογισμού, το χρηματικό ένταλμα αποκαταστάσεως της πάγιας προκαταβολής εκδίδεται σε βάρος των οικείων πιστώσεων του προϋπολογισμού του αρμόδιου υπουργείου, βάσει αντιγράφου της περιληπτικής καταστάσεως βεβαίωσης ως δημόσιου εσόδου του καταλογιζόμενου ποσού και αντιγράφου της σχετικής καταλογιστικής αποφάσεως και προκειμένου περί ελλειμμάτων, σε βάρος ειδικής πιστώσεως του προϋπολογισμού των εξόδων του Υπουργείου Οικονομικών.

Αν απολεσθούν χρήματα ή δικαιολογητικά, το χρηματικό ένταλμα αποκαταστάσεως της πάγιας προκαταβολής εκδίδεται σε βάρος της ανωτέρω ειδικής πιστώσεως του προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών, βάσει της απαλλακτικής για τον υπόλογο πράξεως του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

4. Αν το ποσό της πάγιας προκαταβολής σε συνάλλαγμα μειωθεί λόγω εξαναγκασμένης μετατροπής του από το νόμιμο συστάσεως στο εγχώριο, η αποκατάσταση γίνεται, βάσει πράξεως του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κατόπιν απαλλακτικού για τον υπόλογο πορίσματος αρμόδιου επιθεωρητή κατά τις κείμενες

διατάξεις.

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής έχουν εφαρμογή και για μειώσεις του ποσού της πάγιας προκαταβολής σε συνάλλαγμα που έχουν προκύψει από την ανωτέρω αιτία, πριν από την ισχύ του παρόντος νόμου.

5. Τα χρηματικά εντάλματα αποκαταστάσεως της πάγιας προκαταβολής στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου εκδίδονται σε βάρος ειδικής πιστώσεως που εγγράφεται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών.

Άρθρο 49

Υποχρεώσεις διαχειριστών πάγιων προκαταβολών Οι διαχειριστές των πάγιων προκαταβολών :

α) Καταθέτουν απαραιτήτως τα διαθέσιμα κεφάλαια της πάγιας προκαταβολής σε τράπεζα ή πιστωτικό ίδρυμα ή ελλείπει αυτών σε Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία.

β) Τηρούν βιβλία ημερολογίου ταμείου και αποδεικτικών εισπράξεως, θεωρημένα και αριθμημένα από τα αρμόδια όργανα των υπηρεσιών, που έχουν χορηγηθεί οι προκαταβολές, στο οποίο καταχωρούνται όλες οι πραγματοποιούμενες από αυτούς εισπράξεις και πληρωμές κατά χρονολογική σειρά.

γ) Διενεργούν τις αναγκαίες πληρωμές με επιταγές που εκδίδονται στο όνομα των δικαιούχων.

Παρέκκλιση του κανόνα αυτού μπορεί να θεσπισθεί με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου υπουργού.

δ) Υποβάλλουν στο τέλος κάθε τριμήνου στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, δια της προϊσταμένης τους υπηρεσίας, ισοζύγιο της πάγιας προκαταβολής για το τρίμηνο αυτό.

Αν η πάγια προκαταβολή έχει κατανεμηθεί σε περισσότερες από μία διαχειρίσεις, υποβάλλεται ενιαίο ισοζύγιο από την υπηρεσία στην οποία έχει συσταθεί η πάγια προκαταβολή.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, καθορίζεται ο τύπος του ισοζυγίου και τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνει αυτό.

Άρθρο 50

Πάγιες προκαταβολές υλικού ή αξιών – Σύσταση

Στις δημόσιες αρχές, πολιτικές και στρατιωτικές, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοικήσεως, είναι δυνατή η σύσταση, ύστερα από έγκριση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Οικονομικών, πάγιων προκαταβολών παντός είδους υλικού ή αξιών, που ανανεώνονται, κάθε φορά, με την κατάθεση ίσου ποσού σε μετρητά, βάσει αποδείξεως που χορηγείται από τις ανωτέρω υπηρεσίες στο διαχειριστή των αξιών της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας.

Οι λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών

Άρθρο 51

Έλεγχος διαχειρίσεων πάγιων προκαταβολών

1. Από την αρμόδια Επιθεώρηση του Υπουργείου Οικονομικών ασκείται ετήσιος τακτικός έλεγχος των διαχειρίσεων των πάγιων προκαταβολών και έκτακτος, όταν κρίνεται αναγκαίο ή ζητείται από τις ενδιαφερόμενες υπηρεσίες.

Ο έλεγχος των ανωτέρω διαχειρίσεων δύναται να ανατίθεται από τον Υπουργό Οικονομικών και σε άλλους υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών.

2. Ο έλεγχος των διαχειρίσεων των πάγιων προκαταβολών των υπηρεσιών εξωτερικού ενεργείται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες ειδικές διατάξεις.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύναται να ανατίθεται ο έλεγχος αυτός και σε Επιθεωρητές ή σε υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών.

Άρθρο 52

Προκαταβολές

Επιτρέπεται στον Υπουργό Οικονομικών να διατάσσει την ενέργεια προκαταβολών από το λογαριασμό του Δημοσίου, στις εξής περιπτώσεις :

α) Σε νομικά πρόσωπα ή ειδικούς λογαριασμούς, έναντι των εισπράξεων που ενεργούνται υπέρ αυτών δια του Προϋπολογισμού.

β) Για προσωρινές ενισχύσεις πάγιων προκαταβολών.

γ) Για επιδοτήσεις ή συγκεντρώσεις προϊόντων.

δ) Για νομοθετημένες επιχορηγήσεις.

ε) Για υποχρεώσεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση και τους διεθνείς οργανισμούς.

στ) Για προμήθεια καταναλωτικών αγαθών.

ζ) Για την εξόφληση υποχρεώσεων του Ελληνικού Δημοσίου προς τρίτους που προέρχονται από αποφάσεις Διεθνών Δικαστηρίων" (προσθ. της περ. ζ' από την παρ. 1 του άρθρου 29 του Ν. 2515/97, ΦΕΚ-154 Α').

Με όμοιες εντολές επιτρέπεται η ενέργεια προκαταβολών σε βάρος του Λογαριασμού Πετρελαιοειδών, που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος, για εκκρεμείς υποχρεώσεις.

Οι ανωτέρω προκαταβολές τακτοποιούνται με την έκδοση των οικείων συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων ή με την επιστροφή των ποσών που έχουν προκαταβληθεί.

Άρθρο 53

Εμφάνιση προκαταβολών και δανείων

Οι προκαταβολές και τα δάνεια που χορηγούνται από το Δημόσιο, εμφανίζονται σε ιδιαίτερους εκτός Προϋπολογισμού λογαριασμούς που τηρούνται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Η αρμοδιότητα της χορηγήσεως αυτών ανήκει στον Υπουργό Οικονομικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

Δημόσιοι υπόλογοι

Άρθρο 54

Διακρίσεις και εποπτεία δημοσίων υπολόγων

1. Δημόσιος υπόλογος είναι όποιος διαχειρίζεται, έστω και χωρίς νόμιμη εξουσιοδότηση, χρήματα, αξίες ή υλικό που ανήκουν στο Δημόσιο ή σε ΝΠΔΔ, καθώς και οποιοσδήποτε άλλος θεωρείται από το νόμο δημόσιος υπόλογος.

2. Οι δημόσιοι υπόλογοι διακρίνονται σε :

α) Υπολόγους ενταλμάτων προπληρωμής και προσωρινών.

β) Διαχειριστές πάγιων προκαταβολών.

γ) Φοροτεχνικούς και τελωνειακούς υπολόγους.

δ) Ειδικούς ταμίες.

ε) Υπολόγους ΝΠΔΔ και Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

στ) (Καταργήθηκε από την παρ. 26 του άρθρου 20 του Ν. 2459/97, ΦΕΚ-17 Α').

3. Οι δημόσιοι υπόλογοι υπάγονται στον έλεγχο και εποπτεία :

α) Του Υπουργού Οικονομικών, εξαιρουμένων των υπολόγων των διαχειρίσεων χρηματικού και υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων και του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, για τους οποίους εφαρμόζονται οι ιδιαίτεροι κανονισμοί που διέπουν τις διαχειρίσεις αυτές.

β) Του οικείου Διατάκτη.

γ) Του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν γι' αυτό.

Κατά τον έλεγχο και εποπτεία των υπολόγων των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου αυτής, εφαρμόζονται οι διατάξεις περί Οικονομικής Επιθεωρήσεως του Υπουργείου Οικονομικών.

Άρθρο 55 : Ασυμβίβαστα υπολόγων διαχειριστών χρημάτων, αξιών και υλικού
Τα καθήκοντα των διαχειριστών χρημάτων, αξιών και υλικού του Δημοσίου είναι ασυμβίβαστα με τα καθήκοντα του διατάκτη και του εκκαθαριστή.

Άρθρο 56

Ελλείμματα και ευθύνες δημοσίων υπολόγων - Καταλογισμοί

1. Έλλειμμα δημόσιου υπολόγου είναι οποιαδήποτε έλλειψη χρημάτων, αξιών και υλικού που διαπιστώνεται με τη νόμιμη διαδικασία στη διαχείρισή του, καθώς και οποιαδήποτε άλλη κατάσταση διαχειρίσεως που θεωρείται έλλειμμα από το νόμο.

Ως έλλειμμα θεωρείται και κάθε πληρωμή που :

α) Δεν ανάγεται στην αρμοδιότητα του υπολόγου.

β) Έγινε χωρίς τα προβλεπόμενα από τις ισχύουσες διατάξεις δικαιολογητικά.

γ) Αφορά δαπάνες για τις οποίες δεν έχουν τηρηθεί οι νόμιμες διαδικασίες εκ μέρους του υπολόγου.

δ) Έχει γίνει αχρεωστήτως από υπαιτιότητα του υπολόγου.

ε) Είναι άσχετη με το σκοπό της διαχειρίσεως.

2. Οποιοδήποτε έλλειμμα αναπληρώνεται από τον υπόλογο μέσα σε σαράντα οκτώ

(48) ώρες, διαφορετικά αυτός απομακρύνεται από τη διαχείριση αμέσως και καταλογίζεται με το ποσό του ελλείμματος που βεβαιώνεται, χωρίς αναβολή, ως δημόσιο έσοδο, λαμβάνεται δε και κάθε άλλο απαραίτητο μέτρο για την εξασφάλιση της απαιτήσεως του Δημοσίου.

Εφόσον συντρέχει περίπτωση δόλου ή βαρείας αμέλειας του υπολόγου (άπιστη διαχείριση), πέραν των προηγούμενων μέτρων, ο υπόλογος ευθύνεται και πειθαρχικώς.

3. Το έλλειμμα που παρουσιάζουν οι δημόσιοι υπόλογοι, επιφυλασσομένων των διατάξεων της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου, καταλογίζεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση από τους διαπιστώσαντες αυτό οικείους διατάκτες και επιθεωρητές. Σε κάθε περίπτωση καταλογίζεται επίσης από το Ελεγκτικό Συνέδριο το αργότερο εντός δέκα (10) ετών από της υποβολής σε αυτό των δικαιολογητικών απόδοσης λογαριασμού της διαχείρισής τους.

4. Στις περιπτώσεις πληρωμής μη νόμιμων δαπανών καταλογίζεται:

α) στα υπηρεσιακά όργανα που εκ δόλου ή βαρείας αμέλειας έχουν εκδώσει παράνομες διοικητικές πράξεις ή έχουν συμπράξεις στη μη τήρηση των νόμιμων διαδικασιών πραγματοποίησης της δαπάνης και β) στους λαβόντες, εφόσον υπέχουν ευθύνη για τη μη τήρηση των ανωτέρω διαδικασιών.

Στους λαβόντες καταλογίζεται σε κάθε περίπτωση αχρεώστητης πληρωμής.

5. Αν το έλλειμμα δεν οφείλεται σε δόλο ή βαρεία αμέλεια του υπολόγου, το αρμόδιο σύμφωνα με την παράγραφο 3 για τον καταλογισμό όργανο μπορεί να εγκρίνει την τμηματική καταβολή μέχρι είκοσι τέσσερις (24) μηνιαίες δόσεις, χωρίς προσαύξηση εκπρόθεσμης καταβολής.

6. Επί μη νόμιμων πληρωμών, καταλογίζεται εις ολόκληρον και στους λαβόντες, τα ποσά δε που καταβάλλονται στο Δημόσιο από τον καταλογισθέντα υπόλογο βεβαιώνονται υπέρ αυτού, με αίτησή του, σε βάρος του λαβόντος και εισπράττονται κατά τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων.

7. Ελλείψεις χαρτοσήμου, ενσήμων γενικών και κάθε αντικειμένου, βάσει του οποίου εισπράττεται τέλος ή δικαίωμα, καταλογίζονται σε χρήμα και στην τιμή διαθέσεως που ορίζεται από τις σχετικές διατάξεις.

8. Έλλειψη από κάθε είδους υλικού καταλογίζεται σε χρήμα, με βάση την τρέχουσα τιμή κατά το χρόνο του καταλογισμού. Η τιμή αυτή προσδιορίζεται από τριμελή επιτροπή που συνιστάται από τον οικείο Διατάκτη.

9. Απαγορεύεται η ανάμειξη στη διαχείριση του υπολόγου χρημάτων ξένων προς αυτή και για κάθε χρηματικό πλεόνασμα, που εμφανίζεται στη διαχείριση, συνιστάται δημόσια παρακαταθήκη μέχρι να αποδειχθεί η αιτία αυτού.

10. Οι υπόλογοι είναι υπεύθυνοι για την ασφάλεια των δημοσίων χρημάτων, ενσήμων, αξιών και υλικού γενικά που κρατούν στη διαχείρισή τους, οφείλουν να τηρούν τους οικείους κανονισμούς ασφαλείας κατά την αποστολή και παραλαβή αυτών και ευθύνονται για κάθε ζημία που υφίσταται το Δημόσιο από τη μη τήρηση των ανωτέρω κανονισμών.

11. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται ανάλογα και στην περίπτωση απώλειας ή φθοράς τίτλων και απαιτήσεων του Δημοσίου, εφόσον αυτή έχει προκαλέσει ζημία στο Δημόσιο και δεν οφείλεται σε ανωτέρα βία ή απρόβλεπτα γεγονότα.

12. Οι καταλογιζόμενοι κατά τις διατάξεις του άρθρου αυτού μπορούν να προσβάλλουν την καταλογιστική πράξη ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν γι' αυτό.

Οι καταλογιζόμενοι μπορούν, επίσης, μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από την κοινοποίηση της καταλογιστικής πράξεως, να ασκήσουν και αίτηση αναθεώρησης

ενώπιον του οργάνου που την έχει εκδώσει.
Λόγοι αναθεώρησης είναι οι ίδιοι για τους οποίους επιτρέπεται αναθεώρηση πράξεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν γι' αυτό.

Άρθρο 57

Βιβλία δημοσίων υπολόγων

Τα τηρούμενα από τους υπολόγους διαχειριστικά και λογιστικά βιβλία, καθώς και ο τρόπος τηρήσεως και θεωρήσεως αυτών, ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου Υπουργού.

Προκειμένου για τους υπολόγους διαχειριστές αρμοδιότητας των Υπουργείων Εθνικής Άμυνας πλην των Δημοσίων Στρατιωτικών Ταμείων, καθώς και του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης τα ανωτέρω θέματα ρυθμίζονται με αποφάσεις των αρμόδιων υπουργών.

Άρθρο 58

Ετήσιο κλείσιμο διαχειριστικών βιβλίων

1. Όλα γενικά τα βιβλία των υπολόγων διαχειριστών του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, εφόσον επιχορηγούνται ή χρηματοδοτούνται από το Δημόσιο ή από την Ευρωπαϊκή Ένωση, κλείνονται την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους, συντάσσονται δε πρωτόκολλα για τα εμφανιζόμενα στα βιβλία σύνολα χρεώσεως, πιστώσεως και για το υπόλοιπο της διαχειρίσεως.

2. Η θεώρηση του κλεισίματος των βιβλίων των ανωτέρω διαχειρίσεων ενεργείται :
α) για τις διαχειρίσεις που υπάγονται στα Υπουργεία Εθνικής Άμυνας και Δημόσιας Τάξης, από αξιωματικούς που ορίζονται με διαταγές των αρμόδιων Υπουργείων και
β) για τις υπόλοιπες διαχειρίσεις από τους προϊσταμένους των υπολόγων διαχειριστών.

Σε περίπτωση συμπτώσεως του προσώπου του προϊσταμένου και του υπολόγου, η θεώρηση ενεργείται από υπάλληλο που ορίζεται από την αμέσως προϊστάμενη αυτού αρχή.

3. Ο τρόπος κλεισίματος και θεωρήσεως των βιβλίων και οι λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

4. Ειδικά για το κατά την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους κλείσιμο βιβλίων των διαχειρίσεων υλικού και εφοδίων των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και του Λιμενικού Σώματος, εφαρμόζονται τα οριζόμενα από τη νομοθεσία για την οικονομική μέριμνα αυτών.

Άρθρο 59

Λογοδοσία δημοσίων υπολόγων στο Ελεγκτικό Συνέδριο

- 1.** Εντός δύο (2) μηνών από τη λήξη του οικονομικού έτους ή από τη με οποιονδήποτε τρόπο λήξη της διαχείρισεως τους, οι δημόσιοι υπόλογοι αποδίδουν λογαριασμό στο Ελεγκτικό Συνέδριο, επιφυλασσομένης της ισχύος ειδικών διατάξεων.
- 2.** Το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει τους λογαριασμούς των λογοδοτούντων σ' αυτό υπολόγων και αποφαινεται για την ορθότητα ή μη αυτών.
Οι σχετικές με τον ανωτέρω έλεγχο πράξεις ή αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου υπόκεινται στα προβλεπόμενα από τον οργανισμό αυτού ένδικα μέσα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Λογαριασμοί δημόσιας διαχείρισης

Άρθρο 60

Σύσταση και διάκριση λογαριασμών

1. Οι λογαριασμοί του Δημοσίου διακρίνονται σε αυτούς που εμφανίζουν την εκτέλεση του Προϋπολογισμού και σε αυτούς που απεικονίζουν την εκτός Προϋπολογισμού χρηματική διαχείριση.

Ο Υπουργός Οικονομικών με πράξη του συνιστά τους λογαριασμούς αυτούς και καθορίζει τον τρόπο κινήσεως των εκτός Προϋπολογισμού λογαριασμών.

2. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, απαγορεύεται η σύσταση σε τράπεζες ή άλλα πιστωτικά ιδρύματα οποιουδήποτε λογαριασμού του Δημοσίου, χωρίς πράξη του Υπουργού Οικονομικών και χωρίς την εμφάνιση του λογαριασμού στη δημόσια ληψοδοσία, κατά τα οριζόμενα με αποφάσεις του Υπουργού αυτού.

[Αρχή Τροποποίησης]

3. Οι λογαριασμοί του Δημοσίου, που λειτουργούν χωρίς τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από την προηγούμενη παράγραφο, καταργούνται την 31η Δεκεμβρίου 1999. Τα τυχόν υφιστάμενα περιουσιακά στοιχεία των καταργούμενων λογαριασμών αποτελούν δημόσια περιουσία, τα δε χρηματικά υπόλοιπα αυτών κατατίθενται σε δημόσια οικονομική υπηρεσία μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1999 και εμφανίζονται στα έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού. - αντικ. της παρ. 3, έτσι όπως αυτή είχε αντικατασταθεί με την παρ. 1 του άρθρου 14 του Ν. 2433/96, ΦΕΚ-180 Α', την παρ. 9 του άρθρου 31 του Ν. 2579/98, ΦΕΚ-31 Α', και την παρ. 1 του άρθρου 12 του Ν. 2628/98, ΦΕΚ-151 Α', ως άνω από την παρ. 1 του άρθρου 27 του Ν. 2685/99, ΦΕΚ-35 Α'). [Τέλος Τροποποίησης]

(Σημείωση : Με το άρθρο 6 του Ν. 2771/99, ΦΕΚ-280 Α' ορίζεται ότι : “Για τους Ειδικούς Λογαριασμούς των Υπουργείων που αναφέρονται στο άρθρο 1 του παρόντος δεν ισχύει η παράγραφος 3 του άρθρου 60 του ν. 2362/1595 (ΦΕΚ 247 Α’)”)

4. [Αρχή Τροποποίησης] Υποχρεώσεις πληρωτέες σε βάρος των καταργούμενων λογαριασμών που είχαν αναληφθεί ή αναλαμβάνονται εφεξής μπορεί να εξοφληθούν από το χρηματικό υπόλοιπο αυτών μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1999. - αντικ. του εδαφ. α' της παρ. 4, έτσι όπως είχε αντικατασταθεί με την παρ. 2 του άρθρου 14 του Ν. 2433/96, ΦΕΚ-180 Α', με την παρ. 10 του άρθρου 31 του Ν. 2579/98, ΦΕΚ-31 Α', και την παρ. 2 του άρθρου 12 του Ν. 2628/98, ΦΕΚ-151 Α', ως άνω από την παρ. 2 του άρθρου 27 του Ν. 2685/99, ΦΕΚ-99 Α'). [Τέλος Τροποποίησης]

Μετά τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας, οι υποχρεώσεις των λογαριασμών αυτών εξοφλούνται σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού.

5. Οι διατάξεις που αναφέρονται στα έσοδα των καταργούμενων λογαριασμών από φόρους, τέλη, παράβολα, εισφορές και οποιαδήποτε άλλη αιτία, εξακολουθούν να ισχύουν και τα έσοδα αυτά εισπράττονται ως δημόσια έσοδα κατά τα οριζόμενα με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

6. Οι σκοποί που επιδιώκονται βάσει των οικείων διατάξεων από τους καταργούμενους λογαριασμούς, εκπληρώνονται στο εξής δια του Κρατικού Προϋπολογισμού.

7. Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών και του κατά περίπτωση

αρμόδιου υπουργού καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων των παραγράφων 3, 4 και 5 του παρόντος.

Άρθρο 61

Διαχείριση διαθεσίμων του Δημοσίου

1. Το Ελληνικό Δημόσιο για το σε δραχμές ή συνάλλαγμα διαθέσιμά του δύναται :
  - α) να συνιστά έντοκους λογαριασμούς σε εμπορικές τράπεζες ή άλλα πιστωτικά ιδρύματα του εσωτερικού ή του εξωτερικού για την κατάθεση αυτών,
  - β) να αναθέτει τη διαχείριση αυτών, καθώς και τη διεξαγωγή των συναλλαγών του, στην Τράπεζα της Ελλάδος, στις εμπορικές τράπεζες ή σε οποιοδήποτε άλλο πιστωτικό ίδρυμα του εσωτερικού ή του εξωτερικού που παρέχει τα προς τούτο εχέγγυα.

Η διαχείριση των διαθεσίμων αυτών του Δημοσίου δύναται να γίνεται και κατά οποιονδήποτε άλλον τρόπο κρίνεται αποδοτικότερος ή προσφορότερος για την προώθηση της γενικότερης οικονομικής πολιτικής.

2. Τα πιστωτικά υπόλοιπα των λογαριασμών του Δημοσίου σε δραχμές ή συνάλλαγμα που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς και τα διάθεσιμά του στο εσωτερικό ή το εξωτερικό που κατατίθενται σε αυτή, είναι έντοκα με επιτόκιο που ανταποκρίνεται στις συνθήκες της αγοράς.

3. Για τον προσδιορισμό του ημερήσιου ύψους των διαθεσίμων του Ελληνικού Δημοσίου, λαμβάνονται υπόψη και τα υπόλοιπα των λογαριασμών που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος σε συνάλλαγμα και προέρχονται από αδιάθετες χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η αξία σε δραχμές των υπολοίπων αυτών υπολογίζεται με βάση την ισοτιμία μέσης τιμής Fixing δραχμής - ξένου νομίσματος ή ECU, που διαμορφώνεται κατά την ημέρα του υπολογισμού.

4. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ρυθμίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία εφαρμογής των προηγούμενων παραγράφων του παρόντος, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου αυτού.

Άρθρο 62

Κίνηση λογαριασμών που τηρούνται στις τράπεζες

1. Η κίνηση των λογαριασμών του Δημοσίου σε τράπεζες ή άλλα πιστωτικά ιδρύματα ενεργείται με έγγραφες εντολές του Υπουργού Οικονομικών. Σε περίπτωση δέσμευσης λογαριασμούς για ειδικούς σκοπούς του Δημοσίου απαιτείται προηγούμενη απόφαση του Υπουργού Οικονομικών με την οποία ρυθμίζεται κάθε λεπτομέρεια.

2. Η διαδικασία της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζεται αν ορίζεται διαφορετικά σε νόμους ή συμβάσεις στις οποίες έχει συμπράξει ο Υπουργός Οικονομικών.

Στις περιπτώσεις αυτές οι τράπεζες ή άλλα πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να αναγγέλλουν αμέσως τη γενόμενη εγγραφή στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Για τη χρέωση των λογαριασμών αυτών απαιτείται η έγκριση του Υπουργού Οικονομικών.

Άρθρο 63

Συμψηφιστικές εγγραφές

1. Όλες οι συμψηφιστικές εγγραφές χρεώσεως των εξόδων και πιστώσεως των εσόδων του Προϋπολογισμού, καθώς και χρεωπιστώσεως των εκτός Προϋπολογισμού λογαριασμών, ενεργούνται από το Γραφείο Συμψηφισμών του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, που υποβάλλει μηνιαίους και ετήσιους λογαριασμούς και τα σχετικά δικαιολογητικά στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

Τα δικαιολογητικά των εγγραφών του Γραφείου Συμψηφισμών, όπου δεν ορίζεται διαφορετικά, ορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών.

2. Υπόλογος έναντι του Ελεγκτικού Συνεδρίου λογίζεται, για μεν το λάθος της εντολής προς τις τράπεζες ή άλλα πιστωτικά ιδρύματα, το όργανο που εκδίδει την εντολή, δια δε τη μη σύννομη κατά τα λοιπά συμψηφιστική εγγραφή, ο προϊστάμενος του γραφείου της προηγούμενης παραγράφου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ **Δημόσιο Χρέος και Δημόσια Πίστη**

Άρθρο 64 **Δάνεια**

1. Στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους τηρούνται λογαριασμοί των υποχρεώσεων του Δημοσίου, που προέρχονται από δάνεια και εγγυήσεις. Οι λογαριασμοί αυτοί τηρούνται για κάθε δάνειο χωριστά.

Από τους λογαριασμούς αυτούς πρέπει να προκύπτει :

- α) Η χρονολογία της συνομολόγησης ή έκδοσης, καθώς επίσης και η ημερομηνία λήξης.
- β) Το αρχικό κεφάλαιο, το επιτόκιο και η χρονολογία από την οποία υπολογίζεται ο τόκος.
- γ) Το δάνειο ή μέρος αυτού που μετατρέπεται, εξοφλείται, εξαγοράζεται ή ρυθμίζεται κάθε φορά με άλλον τρόπο.

2. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών δύναται να τηρούνται τα έσοδα, οι πληρωμές και οι δαπάνες που προκύπτουν από τη διαχείριση του δημόσιου χρέους και την εν γένει εξυπηρέτηση της δημόσιας πίστης και σε λογαριασμούς που συνιστώνται εκτός Προϋπολογισμού.

Με τις ίδιες αποφάσεις καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας των συνιστώμενων λογαριασμών, η σύνδεσή τους με τον Κρατικό Προϋπολογισμό και κάθε άλλη λεπτομέρεια, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος νόμου.

3. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με :

- α) τη σύναψη των δημόσιων δανείων,
- β) τις δαπάνες γενικά συνομολόγησης ή έκδοσης των δανείων,
- γ) την προμήθεια κάθε είδους υλικού απαραίτητου για τη σύναψη και εξυπηρέτηση των δανείων,
- δ) τη διαχείριση των δανείων,
- ε) την πραγματοποίηση και εξυπηρέτηση των δανείων, καθώς και τον τρόπο τακτοποίησης των εξόδων που πραγματοποιούνται για τη σύναψη και εξυπηρέτησή τους,
- στ) Κάθε άλλο θέμα σχετικό με τα δάνεια του Δημοσίου.

Με τις αποφάσεις αυτές μπορεί να ορίζεται η πραγματοποίηση των ανωτέρω δαπανών, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος νόμου.

Άρθρο 65 **Εγγυήσεις**

1. Στην αρμόδια για τις εγγυήσεις του Δημοσίου Δ/ση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους τηρούνται ειδικά βιβλία παρακολούθησης των παρεχόμενων εγγυήσεων, στα οποία καταχωρούνται όλα τα στοιχεία που αφορούν την πορεία των σχέσεων του Δημοσίου από τις εγγυήσεις αυτές.

2. Το Ελληνικό Δημόσιο, ως εγγυητής, προβαίνει σε εξόφληση των υποχρεώσεών του, που απορρέουν από την κατάπτωση της εγγύησης τους μετά από προηγούμενη βεβαίωση, ως εσόδων του, των σχετικών ποσών στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) και με βάση τα δικαιολογητικά που καθιστούν δυνατή τη βεβαίωση και την πλήρη υποκατάστασή του στα δικαιώματα του δανειστή ή πιστωτή,

τόσο κατά του πρωτοφειλέτη όσο και κατά των εγγυητών και λοιπών συνυποχρέων.

3. Εάν η εγγύηση δεν χορηγήθηκε εγκύρως λόγω πταίσματος του δανειστή ή πιστωτή, το Δημόσιο ελευθερώνεται και τυχόν εντολές πληρωμής, λόγω κατάπτωσης της εγγύησης, ανακαλούνται και εκπίπτουν από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες, όπου έχουν βεβαιωθεί τα αντίστοιχα ποσά, με μέριμνα της αρμόδιας Δ/σης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

4. Τα αρμόδια δικαιολογητικά, που καθιστούν δυνατή τη βεβαίωση και την πλήρη υποκατάστασή του Δημοσίου στα δικαιώματα του δανειστή ή πιστωτή, ο χρόνος και ο τρόπος βεβαίωσης, οι περιπτώσεις έκπτωσης από την αρμόδια Δ/ση του Υπουργείου Οικονομικών βεβαιωμένων ήδη οφειλών και κάθε άλλο σχετικό θέμα, καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών.

5. Οι απαιτήσεις του Δημοσίου ως εγγυητή που υποκαταστάθηκε πλήρως στα δικαιώματα του δανειστή ή πιστωτή, κατά του οφειλέτη, κατά του εγγυητή και κατά των λοιπών συνυποχρέων, οι οποίες βεβαιώνονται "εν στενή εννοία", από της ισχύος του νόμου αυτού στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.), παραγράφονται μετά την παρέλευση δέκα (10) ετών από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο, μετά την εν στενή εννοία βεβαίωση τους, κατέστησαν ληξιπρόθεσμες.

Οι απαιτήσεις του Δημοσίου από την ίδια ως άνω αιτία που έχουν βεβαιωθεί στις Δ.Ο.Υ. μέχρι την ημέρα έναρξης της ισχύος του νόμου αυτού παραγράφονται μετά την παρέλευση δέκα (10) ετών από τη λήξη του έτους δημοσίευσής του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ
Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες - Ειδικοί Ταμίες

Άρθρο 66

Αρμοδιότητες των Δημόσιων Οικονομικών Υπηρεσιών σε Θέματα εισπράξεων και πληρωμών

1. Οι Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες σε θέματα εισπράξεων και πληρωμών ενεργούν :
  - α) την είσπραξη των εσόδων και την πληρωμή των εξόδων του Κράτους, καθώς και τη διαχείριση των ενσήμων, αξιών και κάθε υλικού του οποίου η πώληση ανατίθεται αρμοδίως σε αυτές,
  - β) την είσπραξη εσόδων για λογαριασμό άλλων Δημόσιων Οικονομικών Υπηρεσιών και
  - γ) πληρωμές στους δικαιούχους ποσών που αποστέλλονται σε αυτές από άλλες Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες, κατά τα οριζόμενα με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.
2. Η μεταξύ των Δημόσιων Οικονομικών Υπηρεσιών διακίνηση χρημάτων του Δημοσίου καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

Άρθρο 67

Λειτουργία, λογιστικό σύστημα των Δημόσιων Οικονομικών Υπηρεσιών

1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται μετά από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, καθορίζονται :
  - α) Η διάρθρωση και λειτουργία των Δημόσιων Οικονομικών Υπηρεσιών.
  - β) Τα καθήκοντα και οι ευθύνες των προϊσταμένων των Δημόσιων Οικονομικών Υπηρεσιών, του προσωπικού αυτών και των υπολόγων.
  - γ) Το λογιστικό σύστημα των Δημόσιων Οικονομικών Υπηρεσιών, τα τηρούμενα από αυτές λογιστικά και διαχειριστικά βιβλία και ο τρόπος τηρήσεως αυτών.
2. Οι προϊστάμενοι των Δημόσιων Οικονομικών Υπηρεσιών οφείλουν να ζητούν από τα οικεία Αστυνομικά Τμήματα τη φρούρηση των καταστημάτων, καθώς και τη συνδρομή αυτών κατά τη μεταφορά χρημάτων, ενσήμων, αξιών και υλικού.

Άρθρο 68

Εισπράξεις – πληρωμές

1. Οι εισπράξεις των Δημόσιων Οικονομικών Υπηρεσιών κατατίθενται στην Τράπεζα της Ελλάδος και σε λογαριασμούς που ορίζονται από τον Υπουργό Οικονομικών. Σε χρέωση των λογαριασμών αυτών πραγματοποιούνται οι αναλήψεις των χρηματικών ποσών που απαιτούνται για την πληρωμή των δημόσιων δαπανών.
2. Η κατάθεση των ημερήσιων εισπράξεων και ο χρηματικός εφοδιασμός των Δημόσιων Οικονομικών Υπηρεσιών, στις οποίες δεν εδρεύει πράκτορας ή διαχειριστής της Τράπεζας της Ελλάδος, μπορεί να πραγματοποιείται και μέσω των Εμπορικών Τραπεζών. Οι όροι, οι προϋποθέσεις και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών" (αντικ. της παρ. 2 από την παρ. 4 του άρθρου 41 του Ν.

2648/98, ΦΕΚ- 238 Α').

[Αρχή Τροποποίησης]

3. Τυχόν πλαστά χαρτονομίσματα, τα οποία διαπιστώνονται κατά την κατάθεση των εισπράξεων των Δ.Ο.Υ. στην Τράπεζα Ελλάδος, ή τις Εμπορικές Τράπεζες, αναπληρώνονται από το Δημόσιο, με τη διαδικασία της παρ.1 του άρθρου 37 του παρόντος νόμου, ύστερα από έρευνα και θετική εισήγηση του αρμόδιου Επιθεωρητή. Οι υφιστάμενες συμβάσεις με ιδιώτες, για τη μεταφορά των χρημάτων των Δ.Ο.Υ., δεν θίγονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, μέχρι τη λήξη της ισχύος τους. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των προηγούμενων εδαφίων – ΠΡΟΣΘ. ΠΑΡ. 3 ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 11 ΤΟΥ Ν. 2954/01, ΦΕΚ-255 Α' [Τέλος Τροποποίησης]

Άρθρο 69

Υποβολή στοιχείων από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, καθορίζονται τα στοιχεία και οι καταστάσεις που υποβάλλουν οι Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες στις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών, το περιεχόμενο και οι προθεσμίες υποβολής των καταστάσεων αυτών.

Τα σχετικά με την υποβολή στο Ελεγκτικό Συνέδριο των μηνιαίων και ετήσιων λογαριασμών της διαχείρισεως των υπολόγων των Δημόσιων Οικονομικών Υπηρεσιών, καθορίζονται από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Άρθρο 70

Ειδικοί Ταμίες

Ειδικοί ταμίες είναι οι δημόσιοι υπόλογοι οι εντεταλμένοι την είσπραξη ειδικών εσόδων δημόσιων υπηρεσιών ή και πληρωμή δαπανών από τα έσοδα αυτά και εφόσον δεν λειτουργεί ιδιαίτερη Ταμειακή Υπηρεσία.

Οι αρμοδιότητες, οι υποχρεώσεις και οι ευθύνες των Ειδικών Ταμιών, καθώς και τα τηρούμενα από αυτούς βιβλία καθορίζονται από τις ειδικές διατάξεις που διέπουν αυτούς, οι οποίες δύναται να τροποποιούνται με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου υπουργού.

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, καθορίζεται ο χρόνος αποδόσεως στο Δημόσιο των εισπραττόμενων από τους Ειδικούς Ταμίες Εσόδων.

Άρθρο 71

Χρηματικό υπόλοιπο Δημόσιων Οικονομικών Υπηρεσιών και Ειδικών Ταμιών

Οι προϊστάμενοι των Δημόσιων Οικονομικών Υπηρεσιών και των Ειδικών Ταμιών εξακριβώνουν καθημερινά το χρηματικό υπόλοιπο των υπολόγων και συντάσσουν σχετική πράξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ **Απολογισμός - Ισολογισμός του Κράτους**

Άρθρο 72

Έννοια - Κατάρτιση Απολογισμού

1. Απολογισμός είναι ο νόμος στον οποίο εμφανίζονται τα αποτελέσματα της εκτελέσεως του Προϋπολογισμού των εσόδων και εξόδων του Κράτους κάθε οικονομικού έτους και με τον οποίο εγκρίνονται οι σημειωθείσες κατά το ίδιο έτος υπερβάσεις πιστώσεων.
2. Ο Απολογισμός καταρτίζεται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους βάσει των στοιχείων που υποβάλλουν σε αυτό οι αρμόδιες υπηρεσίες, αφού ληφθούν υπόψη και οι αναγγελθείσες, μέχρι τέλος Αυγούστου του έτους κατά το οποίο καταρτίζεται ο Απολογισμός, μεταβολές που έχει επιφέρει το Ελεγκτικό Συνέδριο στις διαχειριστικές πράξεις των υπολόγων.

Άρθρο 73

Περιεχόμενο Απολογισμού

1. Ο Απολογισμός εμφανίζει :
  - α) Όσον αφορά τα έσοδα, το σύνολο κατ' είδος (κωδικό αριθμό) των προϋπολογισθέντων, των βεβαιωθέντων, των διαγραφέντων, των υπολοίπων των βεβαιωθέντων μετά την αφαίρεση των διαγραφέντων, των εισπραχθέντων και των υπολοίπων που απέμειναν για είσπραξη.
  - β) Όσον αφορά τα έξοδα, το σύνολο κατά φορέα, ειδικό φορέα και είδος δαπάνης (κωδικό αριθμό) των πιστώσεων που έχουν προϋπολογισθεί, των πιστώσεων όπως έχουν διαμορφωθεί, των εξόδων που έχουν πληρωθεί, των πιστώσεων που δεν έχουν διατεθεί και των τυχόν υπερβάσεων από τις πιστώσεις όπως έχουν διαμορφωθεί.
2. Τα έσοδα και τα έξοδα κατατάσσονται στον Απολογισμό με τον ίδιο τρόπο που κατατάσσονται στον Προϋπολογισμό.

Άρθρο 74

Έννοια - Κατάρτιση Ισολογισμού

1. Ισολογισμός είναι ο νόμος στον οποίο εμφανίζονται οι λογαριασμοί τόσο του προϋπολογισμού όσο και οι εκτός αυτού, που έχουν σχέση με τη χρηματιστική διαχείριση του Δημοσίου, μπορεί δε να περιλαμβάνονται και λογαριασμοί άλλων περιουσιακών στοιχείων του Δημοσίου.
2. Ο Ισολογισμός καταρτίζεται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, βάσει των στοιχείων που υποβάλλουν σε αυτό οι αρμόδιες υπηρεσίες, αφού ληφθούν υπόψη και οι αναγγελθείσες μέχρι τέλους Αυγούστου του έτους κατά το οποίο καταρτίζεται ο Ισολογισμός, μεταβολές που έχει επιφέρει το Ελεγκτικό Συνέδριο στις διαχειριστικές πράξεις των υπολόγων.

Άρθρο 75

Περιεχόμενο Ισολογισμού

1. Ο Ισολογισμός εμφανίζει :

α) Το τελικό υπόλοιπο που έχει προκύψει από την εκτέλεση του Γενικού Προϋπολογισμού μέχρι την έναρξη του έτους στο οποίο αναφέρεται ο Ισολογισμός.

β) Την εκτέλεση του Προϋπολογισμού του προηγούμενου έτους, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 παρ. 1, καθώς και την εκτέλεση του Προϋπολογισμού του έτους που αφορά ο Ισολογισμός μέχρι την 31η Δεκεμβρίου.

γ) Το υπόλοιπο κατά την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους, την κίνηση του έτους για το οποίο καταρτίζεται ο Ισολογισμός και το κατά την 31η Δεκεμβρίου νέο υπόλοιπο των εκτός Προϋπολογισμού λογαριασμών του Δημοσίου, του δημόσιου χρέους και των παρασχεθεισών από το Κράτος εγγυήσεων.

2. Στον Ισολογισμό προσαρτώνται αναλυτικοί πίνακες των λογαριασμών του Δημοσίου, των αποτελεσμάτων των Προϋπολογισμών των προηγούμενων ετών και του τυχόν χρηματικού υπολοίπου σε δικαιολογητικά, κατά κατηγορίες.

Άρθρο 76

Έλεγχος Απολογισμού και Ισολογισμού από το Ελεγκτικό Συνέδριο και υποβολή αυτών στη Βουλή

1. Μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου ο Απολογισμός και ο Ισολογισμός αποστέλλονται από τον Υπουργό Οικονομικών στο Ελεγκτικό Συνέδριο, το οποίο μετά τη διαπίστωση της ορθότητάς τους, τους επιστρέφει στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους μέσα σε ένα (1) μήνα από την ημέρα αποστολής μαζί με τη σχετική Διαδήλωση αυτού.

2. Ο Απολογισμός και ο Ισολογισμός στους οποίους επισυνάπτεται η Διαδήλωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εισάγονται από τον Υπουργό Οικονομικών για κύρωση στη Βουλή, το αργότερο μέχρι τέλους Νοεμβρίου.

Αν η Διαδήλωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν έχει αποσταλεί μέσα στην προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου, ο Απολογισμός και ο Ισολογισμός εισάγονται και χωρίς αυτή.

Επί της Διαδηλώσεως του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο Υπουργός Οικονομικών, με έκθεσή του, διατυπώνει απόψεις και σχόλια στις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Η έκθεση αυτή συνοδεύει τον Απολογισμό και Ισολογισμό του Κράτους μαζί με τη Διαδήλωση, προς ενημέρωση της Βουλής.

Άρθρο 77

Ετήσια έκθεση εσόδων - εξόδων προς τη Βουλή

Οι παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί της οικονομικής διαχείρισης του Κράτους, που περιέχονται στην ετήσια έκθεσή του, γνωστοποιούνται απαραίτητα, πριν από την εγχείριση της έκθεσης στον Πρόεδρο της Βουλής, στους διατάκτες υπουργούς, μέσω του Υπουργού Οικονομικών.

Οι απαντήσεις των υπουργών περιλαμβάνονται σε ιδιαίτερο τεύχος και αποστέλλονται μεριμνεί του Υπουργού Οικονομικών, μέσα σε διάστημα δύο (2) μηνών από τη γνωστοποίηση της έκθεσης, στον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου,

ο οποίος στη συνέχεια τις διαβιβάζει, μαζί με την ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στον Πρόεδρο της Βουλής.

Η ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου μαζί με τις απαντήσεις των διατακτών υπουργών συνδημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 78

Μηνιαία αποτελέσματα διαχείρισεως

Από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους καταρτίζονται κάθε μήνα και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως συνοπτικοί πίνακες από τους οποίους πρέπει να προκύπτει :

- α) η πορεία της εκτελέσεως του Προϋπολογισμού και
- β) η εξέλιξη των εκτός Προϋπολογισμού λογαριασμών του Δημοσίου.

Το περιεχόμενο των ανωτέρω πινάκων καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
Συμφωνίες για λογαριασμό του Δημοσίου - Παραγραφές - Κατασχέσεις -
Εκχωρήσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ
Συμφωνίες για λογαριασμό του Δημοσίου

Άρθρο 79

Προϋποθέσεις συνάψεως συμβάσεων

Συμβάσεις, από τις οποίες δημιουργούνται υποχρεώσεις σε βάρος του Δημοσίου, δεν δύναται να συνομολογηθούν εάν δεν προβλέπονται από γενικές ή ειδικές διατάξεις ή δεν συντελούν στην εκπλήρωση των σκοπών του.

Άρθρο 80

Τύπος συμβάσεων

Για το κύρος συμβάσεως του Δημοσίου με αντικείμενο αξίας μεγαλύτερης των τετρακοσίων χιλιάδων (400.000) δραχμών ή που γεννά διαρκή υποχρέωση αυτού, απαιτείται η κατάρτισή της να γίνει με ιδιωτικό τουλάχιστον έγγραφο. Το ανωτέρω ποσό μπορεί να τροποποιείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

Επί συμβάσεως, η αποδοχή της προτάσεως δύναται να γίνει και με χωριστό έγγραφο, η υπό του αντισυμβαλλομένου όμως του Δημοσίου εκπλήρωση της παροχής του αίρει την εκ της ελλείψεως του γραπτού τύπου της αποδοχής ακυρότητα της συμβάσεως.

(ΣΗΜΕΙΩΣΗ : Με την υπ' αριθμ. 2/59649/0026 /01 (ΦΕΚ Β 1427/22-10-01) απόφαση του υπουργού Οικονομικών ορίζεται ότι:

«Αναπροσαρμόζουμε και καθορίζουμε το προβλεπόμενο από τη διάταξη του άρθρου 80 του Ν. 2362/95 χρηματικό ποσό, σε δύο χιλιάδες πεντακόσια (2.500) ευρώ. Η ισχύς της παρούσας αρχίζει από 1-1-2002.»)

Άρθρο 81

Εκπροσώπηση Δημοσίου

Επιφυλασσομένης της ισχύος ειδικών διατάξεων, κάθε σύμβαση του Δημοσίου καταρτίζεται μόνο υπό του αρμόδιου Διατάκτη ή υπό του ειδικώς εξουσιοδοτημένου από αυτόν δημόσιου οργάνου.

Η εξουσιοδότηση πρέπει να είναι γραπτή και προγενέστερη του χρόνου καταρτίσεως της συμβάσεως.

Άρθρο 82

διαδικασίες σύναψης συμβάσεων

1. Για κάθε σύμβαση του Δημοσίου που συνεπάγεται έσοδο ή δαπάνη αυτού, αν δεν ορίζεται διαφορετικά με ειδική διάταξη, προηγείται η προβλεπόμενη από τις κατά

περίπτωση ισχύουσες διατάξεις διαδικασία του ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η σύναψη συμβάσεων προμήθειας προϊόντων, παροχής υπηρεσιών ή εκτέλεσης έργων με συνοπτική διαδικασία ή διαπραγμάτευση.

2. Κατά τα στάδια αυτών των διαδικασιών για τη σύναψη των ανωτέρω συμβάσεων, οι αναθέτουσες αρχές επιβάλλεται να αναφέρονται σε σαφή και αμερόληπτα κριτήρια επιλογής ώστε να μην υπάρχουν διακρίσεις μεταξύ των διαφόρων προσφερόντων ανεξάρτητα από το ύψος του προϋπολογισμού της διαδικασίας που ακολουθείται ή από τη φύση των δραστηριοτήτων της αναθέτουσας αρχής.

3. Οι διατάξεις για τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών που εντάσσονται στο ενιαίο πρόγραμμα κρατικών προμηθειών του Υπουργείου Εμπορίου ορίζονται από τις ειδικές περί προμηθειών του Δημοσίου ισχύουσες διατάξεις.

4. Οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, έργων, καθώς και των συμβάσεων προμήθειας προϊόντων που δεν εντάσσονται στο ενιαίο πρόγραμμα προμηθειών του Υπουργείου Εμπορίου ή σε άλλες ειδικές διατάξεις, ρυθμίζονται με τις διατάξεις του παρόντος.

Άρθρο 83

Διαγωνισμός – Εξαιρέσεις

1. Επιτρέπεται η με απευθείας ανάθεση σύναψη σύμβασης προμήθειας προϊόντων, παροχής υπηρεσιών ή εκτέλεσης έργων για ετήσια δαπάνη μέχρι ποσού ενός εκατομμυρίου πεντακοσίων χιλιάδων (1.500.000) δραχμών.

Από το ποσό αυτό και μέχρι τέσσερα εκατομμύρια (4.000.000) δρχ. απαιτείται διαγωνισμός με συνοπτική διαδικασία (πρόχειρος) που θα διενεργείται από τριμελή επιτροπή. Άνω του ποσού των τεσσάρων εκατομμυρίων (4.000.000) δρχ. απαιτείται σύναψη σύμβασης για προμήθεια προϊόντων, παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση έργων κατόπιν διενέργειας τακτικού διαγωνισμού (ανοικτού ή κλειστού), βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών τα ανωτέρω ποσά δύναται να αναπροσαρμόζονται.

Σύναψη σύμβασης παροχής υπηρεσιών με την ίδια διαδικασία γίνεται και στην περίπτωση μικτής προμήθειας, κατά την οποία η αξία των παρεχομένων υπηρεσιών υπερβαίνει την αξία των προϊόντων.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ :

(Α. Τα πιο πάνω χρηματικά όρια αυξήθηκαν με την 20244710/602/0026/98 (ΦΕΚ-431 Β') απόφαση του Υπουργού Οικονομικών).

2. Επιτρέπεται με έγκριση του αρμόδιου οργάνου η σύναψη σύμβασης παροχής υπηρεσιών με διαπραγμάτευση ύστερα από δημοσίευση σχετικής προκήρυξης :

α) Όταν κατά τη διενέργεια διαγωνισμού οι προσφορές που έχουν υποβληθεί είναι άκυρες ή απαράδεκτες και η επανάληψη του διαγωνισμού κρίνεται από το όργανο που έχει διακηρύξει το διαγωνισμό ασύμφορη για το Δημόσιο.

Στην περίπτωση αυτή οι όροι της διακήρυξης του διεξαχθέντος διαγωνισμού επιτρέπεται να μεταβληθούν, κατά την απευθείας ανάθεση, μόνο για να καταστούν πιο συμφέροντες για το Δημόσιο.

β) Σε εξαιρετικές περιπτώσεις όταν πρόκειται για υπηρεσίες που η φύση τους ή αστάθμητοι παράγοντες δεν επιτρέπουν μια προκαταρκτική συνολική τιμολόγηση.

γ) Όταν η φύση των παρεχόμενων υπηρεσιών, ιδίως δε στην περίπτωση πνευματικών

ή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, δεν παρέχει τη δυνατότητα διατύπωσης αυτών με ακρίβεια, ούτως ώστε να συναφθεί σύμβαση με επιλογή της καλύτερης προσφοράς.

3. Επιτρέπεται με έγκριση του αρμόδιου οργάνου η σύναψη σύμβασης παροχής υπηρεσιών με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση σχετικής προκήρυξης :

α) στην περίπτωση που δεν έχει υποβληθεί καμιά προσφορά ή καμιά κατάλληλη προσφορά σε διαγωνισμό ανοικτό ή κλειστό.

β) στην περίπτωση που για λόγους τεχνικούς, καλλιτεχνικούς ή σχετικούς με την προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, η εκτέλεση των υπηρεσιών μπορεί να ανατεθεί μόνο σε συγκεκριμένο πρόσωπο, γ) στην περίπτωση που η σύμβαση αποτελεί συνέχεια εντός διαγωνισμού μελετών και σύμφωνα με τους εφαρμοζόμενους κανόνες θα πρέπει να ανατεθεί αυτή στο νικητή του διαγωνισμού ή σ' έναν από αυτούς, δ) Στην περίπτωση που έκτακτη και φανερά κατεπείγουσα ανάγκη, πλήρως αιτιολογημένη από την αρμόδια υπηρεσία, καθιστά αδύνατη την τήρηση των διατάξεων που αφορούν τη διενέργεια διαγωνισμού με την προϋπόθεση ότι το επείγον δεν θα απορρέει από δικής της ευθύνη, ε) στην περίπτωση συμπληρωματικών υπηρεσιών που δεν περιλαμβάνονται στην πρώτη σύμβαση, αναγκαίων όμως λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας της αρχικής σύμβασης, - όταν αυτές δεν μπορούν να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση ή - όταν μπορούν να διαχωριστούν, είναι όμως απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίησή της.

Οι συμπληρωματικές αυτές υπηρεσίες δεν μπορούν να υπερβαίνουν το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της κύριας σύμβασης. στ) Στην περίπτωση νέων υπηρεσιών που συνιστούν επανάληψη παρόμοιων υπηρεσιών που είχαν ανατεθεί με τακτικό διαγωνισμό στον αρχικό ανάδοχο και αποτελούν συνέχεια ή συμπλήρωση της αρχικής σύμβασης, με την προϋπόθεση ότι δεν έχει παρέλθει ζετία από αυτή και εξασφαλίζονται οι ίδιοι όροι και προϋποθέσεις με δυνατότητα τιμαριθμικής αναπροσαρμογής.

4. Οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος ισχύουν ανάλογα και για τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών ή έργων, σε συνδυασμό με τις ειδικές γι' αυτές ισχύουσες διατάξεις.

5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου ισχύουν από τη δημοσίευση του νόμου αυτού.

Άρθρο 84

Προκαταβολές του Δημοσίου

Επιτρέπεται η χορήγηση προκαταβολής με την υπογραφή της σύμβασης προμήθειας προϊόντων, παροχής υπηρεσιών ή εκτέλεσης έργων, εφόσον προβλέπεται απ' αυτήν και τις ισχύουσες διατάξεις, μέχρι ποσοστού πενήντα τοις εκατό (50%) της συμβατικής αξίας.

Η προκαταβολή είναι έντοκη και χορηγείται με την κατάθεση ισόποσης εγγυητικής επιστολής, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται το ύψος του επιτοκίου.

Άρθρο 85

Ακυρότητα συμβάσεων

Η καθ' οιονδήποτε τρόπο παραβίαση των διατάξεων των άρθρων 79 και 84 του παρόντος νόμου επάγεται την απόλυτη ακυρότητα της σύμβασης. Από την ακυρότητα αυτής και τη σχετική παρανομία των οργάνων του Δημοσίου δεν γεννάται υποχρέωση αυτού προς αποζημίωση του αντισυμβαλλομένου, στην περίπτωση που τα αρμόδια όργανα εκ προθέσεως παραβίασαν τις σχετικές διατάξεις και αυτός γνώριζε την παρανομία ή συνετέλεσε στην παραβίαση των διατάξεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ Παραγραφές - Κατασχέσεις - Εκχωρήσεις

Άρθρο 86

Παραγραφή απαιτήσεων του Δημοσίου

1. Καμία χρηματική απαίτηση του Δημοσίου δεν υπόκειται σε παραγραφή πριν να βεβαιωθεί πράγματι προς είσπραξη ως δημόσιο έσοδο στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία ή το αρμόδιο Τελωνείο (βεβαίωση εν στενή εννοία). Ο κανόνας αυτός δεν αλλοιώνεται από την τυχόν βραδεία τοιαύτη βεβαίωση.
2. Η χρηματική απαίτηση του Δημοσίου μετά των συμβεβαιουμένων προστίμων παραγράφεται μετά πενταετία από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο βεβαιώθηκε εν στενή εννοία και κατέστη αυτή ληξιπρόθεσμη.
3. Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου που α) απορρέει από σύμβαση που αυτό έχει καταρτίσει, περιλαμβανομένης και της συμβάσεως εκείνης που βασίζεται σε πρακτικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους περί εξωπτωχευτικής ρυθμίσεως του τρόπου καταβολής πτωχευτικών προς το Δημόσιο χρεών, η οποία εξομοιώνεται πλήρως με μεταπτωχευτική έννομη σχέση του πτωχού, β) απορρέει από τελεσίδικη απόφαση (αναγνωριστική ή καταψηφιστική) οποιουδήποτε δικαστηρίου, γ) γεννήθηκε συνεπείας άπιστης διαχειρίσεως, δ) απορρέει από διάταξη τελευταίας βουλήσεως, ε) αφορά σε περιοδικές παροχές, στ) γεννήθηκε από καταλογισμό που έγινε από οποιαδήποτε αρμόδια δημόσια αρχή, ζ) γεννήθηκε από αυτοτελή πρόστιμα που επιβλήθηκαν από διοικητικές αρχές, η) αφορά σε απόδοση παρακρατηθέντων ή για λογαριασμό αυτού εισπραχθέντων φόρων, τελών και δικαιωμάτων, θ) απορρέει από κατάπτωση εγγυήσεων τρίτων, παραγράφεται μετά εικοσαετία από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο έγινε η εν στενή εννοία βεβαίωσης αυτής.
4. Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου, που περιήλθε σ' αυτό με οποιονδήποτε τρόπο από οποιαδήποτε αιτία, υπόκειται στην προβλεπόμενη από τις κείμενες διατάξεις, ανάλογα με την αιτία αυτής, παραγραφή, που δεν δύναται όμως, σε κάθε περίπτωση, να συμπληρωθεί στο πρόσωπο του Δημοσίου προ της παρόδου πέντε ετών από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο έγινε η εν στενή εννοία βεβαίωση αυτής.
5. Απαιτήσεις του Δημοσίου εκ δασμών, φόρων, τελών και λοιπών δικαιωμάτων, η είσπραξη των οποίων έχει ανατεθεί στα Τελωνεία, εφόσον δεν έχουν βεβαιωθεί ή βεβαιώθηκαν ελλιπώς, παραγράφονται μετά παρέλευση τριετίας από της ημερομηνίας γέννησης του απαιτητού της οφειλής.
Απαιτήσεις του Δημοσίου από δασμούς, φόρους, τέλη και λοιπά δικαιώματα που βεβαιώθηκαν στα τελωνεία παραγράφονται μετά παρέλευση δεκαετίας από της λήξης του οικονομικού έτους εντός του οποίου αυτές βεβαιώθηκαν κατά τις ειδικότερες διατάξεις της τελωνειακής νομοθεσίας.
Ως χρόνος γέννησης της αξιώσεως για είσπραξη δασμών, φόρων, τελών και λοιπών δικαιωμάτων επί εμπορευμάτων που βρίσκονται υπό τελωνειακή παρακολούθηση την οποία επιβάλλει η προσωρινή εναπόθεση των εμπορευμάτων αυτών ή η υπαγωγή τους σε τελωνειακό καθεστώς, το οποίο συνεπάγεται τελωνειακή παρακολούθηση, θεωρείται για την παραγραφή το χρονικό σημείο, κατά το οποίο πραγματοποιείται η διαφυγή του εμπορεύματος από την τελωνειακή παρακολούθηση και όπου αυτό δεν είναι δυνατό, να προσδιοριστεί το χρονικό σημείο διαπίστωσης της διαφυγής.

Άρθρο 87

Αναστολή παραγραφής απαιτήσεων του Δημοσίου

1. Η παραγραφή των απαιτήσεων του Δημοσίου αναστέλλεται για τους λόγους που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία.
2. Η παραγραφή αυτή αναστέλλεται επίσης :
  - α) Για χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο για τον οποίο είχε χορηγηθεί στον υπόχρεο ή σε συνυπόχρεο, κατά την τελευταία διετία της παραγραφής, αναστολή πληρωμής του χρέους του ή διευκόλυνση τμηματικής καταβολής είτε με νόμο είτε με δικαστική απόφαση είτε με πράξη αρμόδιας αρχής, που εκδίδεται ύστερα από αίτηση του υποχρέου, ανεξάρτητα αν έχει συμμορφωθεί ή όχι, εν όλω ή εν μέρει, ο υπόχρεος.
  - β) Για χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο κατά τον οποίο έχει εμποδισθεί το Δημόσιο να επιδιώξει την είσπραξη του χρέους με αναγκαστικά μέτρα, λόγω αναστολής εκτελέσεως που έχει χορηγηθεί με διάταξη νόμου. Και στις δύο περιπτώσεις (α' και β'), η παραγραφή συνεχίζεται μετά τη λήξη της αναστολής της και σε καμία περίπτωση δεν συμπληρώνεται πριν περάσει ένα έτος από τη λήξη είτε της αναστολής πληρωμής ή της παραβιάσεως της υποχρεώσεως τμηματικής καταβολής είτε της αναστολής λήψεως των αναγκαστικών μέτρων, αντίστοιχα.
  - γ) Κατά τη διάρκεια ανηλικότητας του οφειλέτη ή και δύο έτη μετά την ενηλικίωση αυτού, αν η κληρονομία στερείται ενεργητικού, ανεξαρτήτως της υπάρξεως ή μη κηδεμονία ή επιτρόπου του ανηλίκου.
3. Ο χρόνος της παραγραφής κάθε απαιτήσεως του Δημοσίου παρατείνεται για δύο έτη, σε περίπτωση που ο οφειλέτης κατά την τελευταία διετία του χρόνου της παραγραφής διέμεινε στο εξωτερικό για χρόνο μεγαλύτερο του μηνός, συναπτός ή μη.
4. Σε περίπτωση δικαστικής αμφισβητήσεως από οποιονδήποτε είτε του νόμιμου τίτλου γενικά της απαιτήσεως του Δημοσίου είτε της νομιμότητας της βεβαιώσεως αυτής εν στενή εννοία είτε της για οποιονδήποτε λόγο εγκυρότητας πράξεως της αναγκαστικής εκτελέσεως προς είσπραξη απαιτήσεως του Δημοσίου (διοικητικής εκτελέσεως), η προβλεπόμενη παραγραφή της απαιτήσεως του Δημοσίου προς βεβαίωσης (εν ευρεία εννοία) ή προς είσπραξη της βεβαιωμένης απαιτήσεως του αναστέλλεται μέχρι της εκδόσεως επί της δικαστικής ταύτης διενέξεως τελεσίδικης δικαστικής αποφάσεως και δεν συμπληρώνεται αυτή, σε κάθε περίπτωση, προ της παρόδου ενός έτους από της επιμέλεια των αντιδίκων του Δημοσίου κοινοποιήσεως με δικαστικό επιμελητή στον Προϊστάμενο της αρμόδιας Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας και τον Υπουργό Οικονομικών της τελεσίδικης δικαστικής αποφάσεως. Το ως άνω αποτέλεσμα επάγεται και η αίτηση του Δημοσίου προς το δικαστήριο όπως επιτρέπει την προσωπική κράτηση του οφειλέτη του.
Σε περίπτωση ακυρώσεως κατασχέσεως ή άλλης πράξεως της διοικητικής εκτελέσεως, η εντός της ανωτέρω προθεσμίας επανάληψη της ίδιας ή άλλης πράξεως της αναγκαστικής (διοικητικής) εκτελέσεως, επί του ιδίου ή άλλου περιουσιακού στοιχείου, του ιδίου ή άλλου προσώπου ευθυνομένου κατά το άρθρο 88 παρ. 1 περ. γ' του παρόντος, η δια της ακυρωθείσης πράξεως επελθούσα διακοπή της παραγραφής της απαιτήσεως λογίζεται ως μηδέποτε εξαιρεθείσα.

Άρθρο 88

Διακοπή παραγραφής απαιτήσεων του Δημοσίου

1. Την παραγραφή χρηματικής απαιτήσεως του Δημοσίου διακόπτει:

α) Η κατάσχεση περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη ή συνοφειλέτη ή τρίτου εγγυητή αυτών και ανεξάρτητα αν αυτή ενεργείται εις χείρας αυτών ή εις χείρας τρίτου.

β) Η έκδοση προγράμματος πλειστηριασμού, ανεξάρτητα από την κοινοποίηση ή μη αυτού στον καθ' ου έχει εκδοθεί το πρόγραμμα.

γ) Η αναγγελία προς επαλήθευση στην πτώχευση είτε του οφειλέτη είτε φυσικού ή νομικού προσώπου μετ' αυτού συνυποχρέου ή για τα χρέη του οποίου ευθύνεται αυτό. Η αναγγελία στην πτώχευση επάγεται τη διακοπή, εφόσον κοινοποιείται είτε στο γραμματέα του πτωχευτικού δικαστηρίου είτε στο σύνδικο της πτωχεύσεως.

Ειδικά, επί των μη προνομιακών απαιτήσεων του Δημοσίου, η παραγραφή αρχίζει και πάλι έξι μήνες από της επιμελεία του οφειλέτη κοινοποιήσεως με δικαστικό επιμελητή στον αρμόδιο προϊστάμενο Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας ή Τελωνείου της τελεσίδικης αποφάσεως περί επικυρώσεως του πτωχευτικού συμβιβασμού.

Η ένωση των πιστωτών ή η αποκατάσταση του πτωχού, καθώς και η ανάκληση της περί κηρύξεως της πτωχεύσεως δικαστικής αποφάσεως ή η ακύρωση ή διάρρηξη του πτωχευτικού συμβιβασμού δεν επάγονται έναρξη εκ νέου της διακοπείσας με την αναγγελία παραγραφής.

δ) Η αναγγελία προς κατάταξη σε πλειστηριασμό περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη ή των λοιπών ανωτέρω στην περίπτωση γ' αναφερόμενων προσώπων.

ε) Η αναγγελία στον εκκαθαριστή κληρονομίας ή στον εκκαθαριστή διαλυθέντος νομικού προσώπου. Εάν επί διαλύσεως νομικού προσώπου δεν υπάρχει αμέσως γνωστός εκκαθαριστής βάσει του καταστατικού αυτού ή δικαστικής αποφάσεως, η παραγραφή της απαιτήσεως του Δημοσίου αναστέλλεται μέχρι ορισμού του εκκαθαριστή και έξι μήνες μετά τον ορισμό αυτού. στ) Η εγγραφή υποθήκης ή προσημειώσεως υποθήκης επί ακινήτου οποιουδήποτε από τα αναφερόμενα ανωτέρω στην περίπτωση γ' πρόσωπα. Η εξάλειψη αυτών εντός του χρόνου της νέας παραγραφής, χωρίς τη γραπτή συναίνεση του Δημοσίου, δεν αναιρεί τη διακοπή για ένα έτος μετά τη γραπτή γνωστοποίηση υπό του οφειλέτη προς την αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία της γενομένης εξαλείψεως.

ζ) Από της έναρξεως της κατά τον Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων διοικητικής (αναγκαστικής) εκτελέσεως μέχρι να καταστεί αμετάκλητος ο πίνακας κατατάξεως δανειστών, κάθε πράξη της εκτελέσεως και κάθε διαδικαστική ως προς τον πίνακα κατατάξεως πράξη των διαδίκων ή του δικαστηρίου. Η παραγραφή αρχίζει και πάλι έξι μήνες από της με δικαστικό επιμελητή, επιμελεία των αντιδίκων, κοινοποιήσεως στο Δημόσιο της επί του πίνακα κατατάξεως δανειστών αμετάκλητης δικαστικής αποφάσεως.

2. Η άρση της κατασχέσεως ή εξάλειψη υποθήκης ή ανάκληση άλλης πράξεως διοικητικής ή αναγκαστικής εκτελέσεως από τις ανωτέρω, υπό της αρμόδιας Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας ή άλλης αρμόδιας προς τούτο διοικητικής αρχής, κατόπιν αιτήσεως του οφειλέτη ή άλλου εκ των αναφερόμενων προσώπων στην παράγραφο 1 περ. γ' του παρόντος άρθρου, δεν εξαλείφει αναδρομικά τη διακοπή της παραγραφής.

3. Επί περισσότερων συνοφειλετών, διαιρετών ή εις ολόκληρον ευθυνομένων, περιλαμβανομένου και του εγγυητή η διακοπή της παραγραφής της απαιτήσεως του

Δημοσίου ως προς ένα εξ αυτών ενεργεί και κατά των λοιπών.

4. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος άρθρου οι κατά τις γενικές διατάξεις λόγοι διακοπής της παραγραφής ισχύουν και για τις απαιτήσεις του Δημοσίου.

Άρθρο 89

Συνέπειες παραγραφής απαιτήσεων του Δημοσίου

Η παραγραφείσα απαίτηση του Δημοσίου αντιτάσσεται σε συμψηφισμό και για τρία έτη μετά τη συμπλήρωση της παραγραφής. Κατά τα λοιπά η παραγραφή και επί της απαιτήσεως του Δημοσίου έχει τις από την κείμενη νομοθεσία προβλεπόμενες συνέπειες, επιφυλασσομένης της ισχύος των διατάξεων του ν.δ/τος 356/74 και των τροποποιητικών αυτού.

Άρθρο 90

Παραγραφή απαιτήσεων κατά του Δημοσίου

1. Οποιαδήποτε απαίτηση κατά του Δημοσίου παραγράφεται μετά πενταετία, εφόσον από άλλη γενική ή ειδική διάταξη δεν ορίζεται βραχύτερος χρόνος παραγραφής αυτής.

2. Η κατά του Δημοσίου απαίτηση προς επιστροφή αχρεωστήτως ή παρά το νόμο καταβληθέντος σ' αυτό χρηματικού ποσού παραγράφεται μετά τρία έτη, από της καταβολής. Για τα τελωνειακά έσοδα ισχύουν οι ειδικές διατάξεις του άρθρου 30 του Ν. 1165/18 του Τελωνειακού Κώδικα, όπως ισχύει. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται και επί ποσών που εισπράττονται από το Δημόσιο για λογαριασμό τρίτων.

3. Η απαίτηση οποιουδήποτε των επί σχέσει δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου υπαλλήλων του Δημοσίου, πολιτικών ή στρατιωτικών, κατ' αυτού, που αφορά σε αποδοχές ή άλλες κάθε φύσεως απολαβές αυτών ή αποζημιώσεις, έστω και αν βασίζεται σε παρανομία των οργάνων του Δημοσίου ή στις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού διατάξεις, παραγράφεται μετά διετία από της γενέσεώς της.

4. Η παραγραφή του καθόλου δικαιώματος των περιπτώσεων της παραγράφου 3 του παρόντος είναι δέκα ετών.

5. Ο χρόνος παραγραφής των απαιτήσεων των συνταξιούχων εν γένει και βοηθηματούχων του Δημοσίου, καθώς και των κληρονόμων αυτών, από καθυστερούμενες συντάξεις, επιδόματα και βοηθήματα είναι δύο ετών, έστω και αν έχουν ενταλθεί εσφαλμένα.

Οι εντελλόμενες δεδουλευμένες συντάξεις, βοηθήματα ή επιδόματα κατά την εκτέλεση, το πρώτο, πράξεων ή αποφάσεων κανονισμού συντάξεως ή βοηθήματος παραγράφονται σε δύο χρόνια, που αρχίζουν μετά την παρέλευση τριμήνου από τη χρονολογία εκδόσεως της σχετικής πράξεως ή αποφάσεως.

6. Χρηματική απαίτηση κατά του Δημοσίου, που έχει αναγνωρισθεί σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από τη νομοθεσία περί Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή που έχει βεβαιωθεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή για την οποία έχει εκδοθεί τίτλος πληρωμής, υπόκειται σε παραγραφή πέντε ετών, που αρχίζει από την αναγνώριση ή την τελεσιδικία ή την έκδοση του τίτλου πληρωμής, αντίστοιχα.

(Με το άρθρο 15 του Ν. 3185/03, ΦΕΚ-229 Α' ορίζεται ότι : «Τα Ελληνικά Ταχυδρομεία (ΕΛ.ΤΑ.) και οι θυγατρικές τους εταιρείες δεν υπάγονται στις ακόλουθες διατάξεις:

1. Του Ν. 2346/1995 «Δαπάνες κίνησης των μετακινουμένων προσώπων με εντολή του Δημοσίου εντός και εκτός της Επικράτειας για εκτέλεση υπηρεσίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 220 Α΄) και του Ν. 2685/1999 «Κάλυψη δαπανών μετακινουμένων υπαλλήλων εντός και εκτός Επικράτειας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 35 Α΄).
2. Του άρθρου 1 παράγραφος 1 Α εδ. 10,11,12,13 και 14 του Ν. 2647/1998 «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στις Περιφέρειες και την Αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 237 Α΄).
3. Του άρθρου 9 του Ν.Δ. 101/1973 «Περί συστάσεως Υπηρεσίας Μηχανοργανώσεως και Υπολογιστών παρά τω Υπουργείω Προγραμματισμού και Κυβερνητικής Πολιτικής» (ΦΕΚ 173 Α΄).
4. Του άρθρου 90 του Ν. 2362/1995 «Δημόσιο Λογιστικό Έλεγχος Δαπανών και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 247 Α΄) και του άρθρου 21 του Ν.Δ. της 26ης Ιουνίου /10ης Ιουλίου 1944 «Περί Κώδικος Νόμων Δικών Δημοσίου» (ΦΕΚ 139 Α΄)»).

Άρθρο 91

Έναρξη παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου Επιφυλασσομένης κάθε άλλης ειδικής διατάξεως του παρόντος, η παραγραφή οποιασδήποτε απαιτήσεως κατά του Δημοσίου αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκε και ήταν δυνατή η δικαστική επιδίωξη αυτής.

Προκειμένου όμως περί δασμών, φόρων, τελών και λοιπών δικαιωμάτων που εισπράττονται στα Τελωνεία, η παραγραφή αρχίζει από της βεβαίωσης αυτών.

Άρθρο 92

Αναστολή παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου

Οι περί αναστολής της παραγραφής διατάξεις των άρθρων 257 έως 259 του Αστικού Κώδικα, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα νόμο, εφαρμόζονται και επί απαιτήσεων κατά του Δημοσίου.

Η παραγραφή απαιτήσεως κατά του Δημοσίου αναστέλλεται για όσο χρόνο ο έχων την απαίτηση λόγω ανωτέρας βίας έχει εμποδισθεί να ασκήσει την αξίωση μέσα στο τελευταίο εξάμηνο του χρόνου της παραγραφής.

Άρθρο 93 : Διακοπή παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου

Με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων, η παραγραφή των χρηματικών απαιτήσεων κατά του Δημοσίου διακόπτεται μόνο :

α) Με την υποβολή της υποθέσεως στο δικαστήριο ή σε διαιτητές, οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδίκων, του δικαστηρίου ή των διαιτητών.

β) Με την υποβολή στην αρμόδια δημόσια αρχή αιτήσεως για την πληρωμή της απαιτήσεως, οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από τη χρονολογία που φέρει ή έγγραφη απάντηση του Διατάκτη ή της αρμόδιας για την πληρωμή της απαιτήσεως αρχής.

Αν η αρμόδια δημόσια αρχή δεν απαντήσει, η παραγραφή αρχίζει μετά πάροδο έξι

μηνών από τη χρονολογία υποβολής της αιτήσεως.

Υποβολή δεύτερης αιτήσεως δεν διακόπτει εκ νέου την παραγραφή.

γ) Με την υποβολή αιτήσεως προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους για την αναγνώριση της απαιτήσεως, οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από τη χρονολογία που φέρει η έγκριση ή μη από τον Υπουργό Οικονομικών του οικείου πρακτικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Υποβολή δεύτερης αιτήσεως δεν διακόπτει εκ νέου την παραγραφή.

δ) Με την επίδοση επιταγής για εκτέλεση, όπου αυτή επιτρέπεται.

ε) Με την έκδοση τίτλου πληρωμής. Η ολική ή μερική συμψηφιστική εξόφληση δεν διακόπτει την παραγραφή. στ) Με την αναγνώριση της απαιτήσεως υπό του Δημοσίου με πρακτικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που έχει εγκριθεί από τον Υπουργό Οικονομικών.

Αυτό ισχύει επί οποιασδήποτε απαιτήσεως κατά του Δημοσίου, συμπεριλαμβανομένης και της εκ του αδικαιολογήτου πλουτισμού.

'Αρθρο 94 : Συνέπειες παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου

Η παραγραφείσα απαίτηση κατά του Δημοσίου δεν αντιτάσσεται για συμψηφισμό. Κάθε ποσό που κατέβαλε το Δημόσιο μετά την παραγραφή της απαιτήσεως κατ' αυτού, έστω και αν γνώριζε την παραγραφή, δικαιούται να το αναζητήσει.

Παραίτηση του Δημοσίου από τη συμπληρωμένη παραγραφή ή με οποιονδήποτε τρόπο αναγνώριση απ' αυτό της παραγεγραμμένης απαιτήσεως είναι άκυρη.

Η παραγραφή λαμβάνεται υπόψη αυτεπάγγελτα από τα δικαστήρια.

'Αρθρο 95 : Κατάσχεση εις χείρας του Δημοσίου και εκχώρηση

1. Η κατάσχεση χρηματικής απαιτήσεως εις χείρας του Δημοσίου, ως τρίτου, γίνεται, τηρουμένων και των λοιπών όρων και προϋποθέσεων οι οποίες προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, με κοινοποίηση του κατασχετηρίου σωρευτικώς:

α) στον υπουργό, ο οποίος είναι καθ' ύλην αρμόδιος εν σχέσει προς την αιτία της οφειλής του Δημοσίου, β) στην αρμόδια για την πληρωμή της συγκεκριμένης οφειλής του Δημοσίου Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία ή στην οικεία χρηματική διαχείριση, γ) στην αρμόδια για τη συγκεκριμένη οφειλή του Δημοσίου Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου, δ) στις αρμόδιες για τη φορολογία τόσο του καθ' ου η κατάσχεση (δανειστή του Δημοσίου), όσο και του κατάσχοντος, Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες.

2. Στο κατασχετήριο εις χείρας του Δημοσίου, πρέπει αναγκαίως να αναφέρεται σαφώς η ακριβής αιτία της οφειλής του Δημοσίου, το πρόσωπο του δικαιούχου της σχετικής απαιτήσεως με την ακριβή διεύθυνσή του και το ποσό αυτής.

3. Η κατάσχεση εις χείρας του Δημοσίου ολοκληρώνεται μόνο από της χρονολογίας της έγκυρης κοινοποίησεως του κατασχετηρίου στον κατά την παράγραφο 1 του παρόντος αρμόδιο υπουργό, η οποία όμως, για να είναι έγκυρη, πρέπει αναγκαίως αφ' ενός να γίνει χρονικά τελευταία από τις αναφερόμενες στην ίδια παράγραφο λοιπές κοινοποιήσεις και αφ' ετέρου να συνοδεύεται από νόμιμα υπό αρμοδίου Δικαστικού Επιμελητή επικυρωμένα αντίγραφα των επιδοτηρίων όλων των κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου αναγκαίων προηγουμένων εγκύρων επιδόσεων του κατασχετηρίου αυτού στις λοιπές υπηρεσίες ή χρηματικές διαχειρίσεις.

4. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων του παρόντος άρθρου

εφαρμόζονται ανάλογα και επί αναγγελίας εκχωρήσεως απαιτήσεως κατά του Δημοσίου. Η αναγγελία τιαύτης εκχωρήσεως πρέπει, επί ποινή ακυρότητας αυτής, να καταχωρίζεται στο κάτω μέρος του νόμιμα συντεταγμένου πρωτοτύπου ή επικυρωμένου αντιγράφου του εκχωρητηρίου εγγράφου.

5. Η μη τήρηση των διατάξεων του παρόντος άρθρου επάγεται την ακυρότητα της εις χείρας του Δημοσίου κατασχέσεως ή της προς αυτό αναγγελίας εκχωρήσεως απαιτήσεως, λαμβανομένων υπόψη υπό των δικαστηρίων και αυτεπάγγελτα. Επί άκυρης εις χείρας του κατάσχεσης, το Δημόσιο δεν υποχρεούται σε καμία δήλωση.

(Σημείωση : Με το άρθρο 21 του Ν. 2972/01, ΦΕΚ-291 Α' ορίζεται ότι : «Οι διατάξεις του άρθρου 95 του ν. 2362/1995 εφαρμόζονται ανάλογα και στις περιπτώσεις της κατάσχεσης εις χείρας του Ι.Κ.Α. ως τρίτου και της αναγγελίας της εκχώρησης απαιτήσεων τρίτων κατά του Ι.Κ.Α..

Στις περιπτώσεις αυτές, το κατασχετήριο ή το εκχωρητήριο έγγραφο που προβλέπεται στο παραπάνω άρθρο κοινοποιείται προς τη Γενική Διεύθυνση Οικονομοτεχνικών Υπηρεσιών του Ι.Κ.Α.»).

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ

Δοσοληψίες - Διαχείριση και έλεγχος κοινοτικών πόρων

'Αρθρο 96 : Αρμοδιότητες Υπουργού Οικονομικών Ο Υπουργός Οικονομικών:

α. Είναι αρμόδιος για τη διαμόρφωση και υποστήριξη των ελληνικών θέσεων κατά τη διαδικασία κατάρτισης, έγκρισης και εκτέλεσης του Γενικού Κοινοτικού Προϋπολογισμού αλλά και κατά την εξέταση από τα Κοινοτικά Όργανα θεμάτων δημοσιονομικού περιεχομένου.

β. Ασκεί εποπτεία και έλεγχο επί της διαχείρισης των κονδυλίων που εισρέουν από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

'Αρθρο 97 : Απολήψεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.)

Οι απολήψεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση για προγράμματα, ενέργειες, δραστηριότητες ή πρωτοβουλίες που αφορούν δημόσιους φορείς συνιστούν έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού, εφόσον οι σχετικές δαπάνες βαρύνουν τον Κρατικό Προϋπολογισμό, εμφανίζονται σ' αυτόν κατά τα οριζόμενα από τον Υπουργό Οικονομικών και εμπίπτουν στις γενικές διατάξεις περί εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού.

'Αρθρο 98 : Αποδόσεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση

Οι αποδόσεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση συνιστούν δαπάνες του Κρατικού Προϋπολογισμού και εμφανίζονται σ' αυτόν κατά τα οριζόμενα από τον Υπουργό Οικονομικών.

'Αρθρο 99 : Χρηματικές δοσοληψίες με την Ευρωπαϊκή Ένωση

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ή με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών και των κατά περίπτωση αρμόδιων υπουργών, σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες κοινοτικές διατάξεις, ρυθμίζεται ο τρόπος διεξαγωγής των χρηματικών δοσοληψιών, το άνοιγμα και η κίνηση των αναγκαίων λογαριασμών και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

'Αρθρο 100 : Τήρηση βιβλίων

Τα τηρούμενα βιβλία για την εξυπηρέτηση και παρακολούθηση των χρηματικών δοσοληψιών με την Ευρωπαϊκή Ένωση ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

'Αρθρο 101 : Έλεγχος δαπανών

Στις δαπάνες των προγραμμάτων, δραστηριοτήτων ή πρωτοβουλιών που χρηματοδοτούνται μερικά ή ολικά από κοινοτικούς πόρους διενεργείται διαχειριστικός και ουσιαστικός έλεγχος από δημοσιονομικούς υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

'Αρθρο 102 : Αναζήτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων

Χρηματοδοτήσεις, ενισχύσεις ή επιδοτήσεις σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα και φορείς που καταβάλλονται στα πλαίσια κοινοτικών πολιτικών από εθνικούς πόρους ή πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναζητούνται από το Δημόσιο, εφόσον διαπιστωθεί από τα κατά περίπτωση αρμόδια όργανα ότι έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως ή παρανόμως. Στις διατάξεις αυτές εμπίπτουν και τα ποσά που έχουν καταβληθεί μέχρι την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου.

Τα ποσά που αναζητούνται για την αιτία αυτή βεβαιώνονται ως έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού και εισπράττονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά.

Οι εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις που αφορούν τη λήψη διοικητικών, αναγκαστικών και δικαστικών μέτρων για την είσπραξη εσόδων του Δημοσίου, εφαρμόζονται και στην προκείμενη περίπτωση.

'Αρθρο 103 : Παραγραφή απαιτήσεων του Δημοσίου

Η αναζήτηση των χρηματικών ποσών του προηγούμενου άρθρου υπόκειται σε παραγραφή εντός πενταετίας από την ημερομηνία διαπίστωσης της αχρεώστητης ή παράνομης είσπραξης, εκτός αν διαφορετικά ορίζεται από τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου.

Τα καταλογισθέντα ποσά υπόκεινται σε εικοσαετή παραγραφή, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου.

Οι διατάξεις περί αναστολής, διακοπής και συνεπειών της παραγραφής του παρόντος νόμου, που ισχύουν για τις απαιτήσεις του Δημοσίου, εφαρμόζονται ανάλογα και για τις απαιτήσεις του άρθρου αυτού, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά από τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου.

'Άρθρο 104 : Διαδικασία είσπραξης αχρεωστήτων καταβληθέντων

Τα όργανα έκδοσης της καταλογιστικής πράξης, ο τρόπος βεβαίωσης του αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού και απόδοσης ή επιστροφής αυτού στους δικαιούχους, το έντοκο ή μη της επιστροφής του ποσού, το ποσοστό του επιτοκίου, η χρονική αφετηρία υπολογισμού των τόκων, η βάση υπολογισμού των συναλλαγματικών ισοτιμιών, εφόσον οι πληρωμές έγιναν σε συνάλλαγμα, οι απαιτούμενες διαδικασίες, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών ή για τα θέματα για τα οποία συντρέχει αρμοδιότητα και άλλων υπουργών, με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών και των κατά περίπτωση αρμόδιων καθ' ύλην υπουργών.

'Άρθρο 105 : Υπόλογοι διαχειριστές

Οι διαχειριστές κοινοτικών πόρων θεωρούνται δημόσιοι υπόλογοι και υπόκεινται στις σχετικές διατάξεις περί δημόσιων υπολόγων του παρόντος νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ

Τελικές και μεταβατικές διατάξεις

'Άρθρο 106 : Ταμειακές υπηρεσίες Ο.Τ.Α., Ν.Π.Δ.Δ. και τρίτων από Δ.Ο.Υ.

[**Αρχή Τροποποίησης**]

1. Η ταμειακή υπηρεσία των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, που ανήκει στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και διεξάγεται από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες μέσω των γραφείων του που έχουν συσταθεί σε αυτές, εξακολουθεί να εκτελείται από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες, μέχρι την έναρξη λειτουργίας ίδιας υπηρεσίας, από κάθε δήμο ή κοινότητα με πληθυσμό μέχρι 5.000 κατοίκους και έως την 31.12.2003 για τους Δήμους με πληθυσμό άνω των 5.000 κατοίκων – **ΑΝΤΙΚ. ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 9 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 26 ΤΟΥ Ν. 3013/02, ΦΕΚ-102 Α' [Τέλος Τροποποίησης]**

(Η προθεσμία της παρ. 1 παρατείνεται για δύο ακόμα έτη από την παρ. 11 του άρθρου 11 του Ν. 2503/97, ΦΕΚ-107 Α').

(Σημείωση : Με την παρ. 9 του άρθρου 25 του Ν. 2738/99, ΦΕΚ-180 Α' ορίζεται ότι : “Η προθεσμία που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 106 του ν. 2362/1995 (ΦΕΚ 247 Α'), όπως παρατάθηκε με την παρ. 11 του άρθρου 11 του ν. 2503/1997, παρατείνεται για ένα (1) ακόμη έτος”).

(Σημείωση : Με την παρ. 8 του άρθρου 11 του Ν. 2839/00, ΦΕΚ-196 Α' ορίζεται ότι : "Η προθεσμία που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 106 του Ν. 2362/1995 (ΦΕΚ 247 Α'), όπως παρατάθηκε με την παρ. 11 του άρθρου 11 του Ν. 2503/1997 και την παρ. 9 του άρθρου 25 του Ν. 2738/1999, παρατείνεται μέχρι την 31.12.2001").

2. Από την 1η Ιανουαρίου του μεθεπόμενου από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου οικονομικού έτους, παύει η βεβαίωση και είσπραξη από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες των εσόδων οργανισμών ή επιχειρήσεων ή νομικών προσώπων, που έχουν ενταχθεί στο δημόσιο τομέα και τρίτων, εκτός από τα έσοδα εκείνα που θα συμβεβαιώνονται και θα εισπράττονται στο εξής με τα έσοδα του Δημοσίου και σε κωδικό αριθμό εσόδου προϋπολογισμού.

3. Τα έσοδα νομικών προσώπων και τρίτων, που έχουν βεβαιωθεί ή θα βεβαιωθούν στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες μέχρι τη λήξη της κατά την προηγούμενη παράγραφο προθεσμίας, παραμένουν σ' αυτές μέχρι την οριστική είσπραξη.

4. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, μπορεί να ανατεθεί στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες η είσπραξη των εσόδων των ειδικών δημόσιων υπηρεσιών, καθώς και των Ειδικών Ταμείων, των οποίων οι προϋπολογισμοί συνδημοσιεύονται με τον Κρατικό Προϋπολογισμό και εφόσον η είσπραξη των εσόδων τους δεν είναι δυνατή με δικά τους όργανα, καθώς και η είσπραξη εσόδων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και ιδιωτικού δικαίου και τρίτων. Με τις ίδιες αποφάσεις καθορίζεται και το ποσοστό συμμετοχής των ανωτέρω νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου και τρίτων στη δαπάνη για την είσπραξη των εσόδων που εισπράττονται για λογαριασμό τους.

'Αρθρο 107 : Παραγραφή αξιώσεων που γεννήθηκαν μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου

1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου περί παραγραφής εφαρμόζονται επί απαιτήσεων που γεννώνται μετά την έναρξη της ισχύος του. Όσον αφορά όμως την αναστολή και τη διακοπή της παραγραφής, οι σχετικές διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται και επί απαιτήσεων που έχουν γεννηθεί πριν από την ισχύ αυτού, εάν τα επαγόμενα την αναστολή ή διακοπή γεγονότα έχουν συντελεσθεί μετά την ισχύ αυτού.

2. Οι διατάξεις του παρόντος περί των συνεπειών της συμπληρωθείσας παραγραφής ισχύουν και επί απαιτήσεων που έχουν γεννηθεί πριν από την ισχύ αυτού, ανεξάρτητα από το χρόνο συμπλήρωσής της παραγραφής.

'Αρθρο 108 : Υπόλοιπα λογαριασμών εκτός προϋπολογισμού

Τα υφιστάμενα υπόλοιπα των εκτός προϋπολογισμού λογαριασμών κατά την 31η Δεκεμβρίου 1995 και οι συμψηφιστικές εγγραφές που απαιτούνται για την τελική διαμόρφωση τους καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών.

'Αρθρο 109 : Πληροφορική

1. Επιτρέπεται η χρήση μηχανογραφικών μέσων και συστημάτων πληροφορικής, βάσει ειδικών κατά περίπτωση προγραμμάτων, για την κατάρτιση και εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού, την παρακολούθηση του δημοσίου χρέους, των

εγγυήσεων του Δημοσίου, των λογαριασμών, των παγίων και λοιπών προκαταβολών, καθώς και για οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, που προκύπτει από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου.

2. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, εγκρίνεται η κατάρτιση των προγραμμάτων της προηγούμενης παραγράφου και καθορίζεται ο τρόπος ανάπτυξης αυτών, τα όρια προσπελάσεως των εμπλεκόμενων σ' αυτά υπηρεσιών, οι ασφαλιστικές δικλείδες, ο τρόπος τήρησης των αναγκαίων στοιχείων και λογιστικών βιβλίων και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετική με την εφαρμογή των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου.

'Αρθρο 110 : Δημόσιο Λογιστικό Σχέδιο

1. Για την καθολική και συστηματική οργάνωση και αποτύπωση των λογιστικών λειτουργιών του Δημοσίου με βάση γενικά παραδεδεγμένες αρχές και μεθόδους, εισάγεται στο Δημόσιο Λογιστικό Σχέδιο.

2. Το Λογιστικό Σχέδιο του Δημοσίου αποτελεί σύστημα κανόνων ταξινόμησης των λογιστικών μεγεθών, το οποίο αποβλέπει στην καθιέρωση διπλογραφικού συστήματος, στην τυποποίηση των τηρούμενων από το Δημόσιο λογαριασμών, στην αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων του Δημοσίου, των ΟΤΑ, Ν.Α. και λοιπών ΝΠΔΔ, με βάση τις παραδεδεγμένες λογιστικές αρχές και μεθόδους, στη σύνταξη του Ισολογισμού, Απολογισμού του Κράτους και λοιπών οικονομικών καταστάσεων και στο σχεδιασμό γενικά της λογιστικής του Δημοσίου και των λοιπών φορέων του δημόσιου τομέα.

3. Με το Λογιστικό Σχέδιο του Δημοσίου επιδιώκεται ο καθ' ομοιόμορφο τρόπο λογιστικός χειρισμός των συναλλαγών του Δημοσίου, η αληθής και ορθή απεικόνιση της οικονομικής κατάστασης και της περιουσιακής διάρθρωσης του Δημοσίου, η ορθή εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας αυτού, η διευκόλυνση των μετ' αυτού συναλλασσομένων, η άντληση αξιόπιστων πληροφοριών κάθε φύσης για αξιοποίηση, τόσο από τις διάφορες υπηρεσίες, όσο και από τους διεθνείς οργανισμούς, η απλούστευση και διευκόλυνση των κάθε μορφής ελέγχων, η αύξηση της παραγωγικότητας και η σύνδεση αυτού με το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο του ιδιωτικού τομέα.

4. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, καθορίζονται οι βασικές αρχές του Λογιστικού Σχεδίου του Δημοσίου και το περιεχόμενό του. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα καθορίζονται, μέσα στα πλαίσια του Γενικού Λογιστικού Σχεδιασμού του Δημοσίου, οι επί μέρους λογαριασμοί, τα τηρούμενα βιβλία και ο τρόπος τήρησης αυτών και κάθε άλλη λεπτομέρεια.

'Αρθρο 111 : Ασφάλιση περιουσιακών στοιχείων του Δημοσίου

Το Δημόσιο δεν ασφαλίζει την κινητή και ακίνητη περιουσία του σε ασφαλιστικούς οργανισμούς και επιχειρήσεις.

Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η ασφάλιση μόνο των κινητών και ακίνητων περιουσιακών στοιχείων του που βρίσκονται στο εξωτερικό.

'Αρθρο 112 : Εφαρμογή κειμένων διατάξεων

1. Μέχρι να εκδοθούν τα προεδρικά διατάγματα ή οι κανονιστικές αποφάσεις, που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, τα σχετικά θέματα εξακολουθούν να ρυθμίζονται από τις ισχύουσες κατά την έναρξη της ισχύος αυτού όμοιες πράξεις.
2. Εξαιρέσεις από τις διατάξεις του παρόντος νόμου ή τροποποίηση οποιωνδήποτε διατάξεων αυτού επιτρέπονται μόνο με ειδική αιτιολόγηση και τη σύμπραξη του Υπουργού Οικονομικών στην πρόταση του νόμου.
3. Οι Μονές του Αγίου Όρους, διεπόμενες από ειδικό νομικό καθεστώς, δεν υπόκεινται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

'Αρθρο 113 : Καταργούμενες διατάξεις

Από της ισχύος του παρόντος νόμου καταργείται το ν.δ. 321/69, όπως έχει τροποποιηθεί ή συμπληρωθεί καθώς και κάθε διάταξη που αντιτίθεται στον παρόντα νόμο ή αναφέρεται σε θέματα που ρυθμίζονται απ' αυτόν.

Εξαιρούνται οι διατάξεις που αναφέρονται στην εκτέλεση δημόσιων έργων, περιλαμβανομένων και των στρατιωτικών έργων και έργων οχυρώσεως της χώρας, στη διενέργεια κρατικών προμηθειών κατά τα σημεία που δεν τροποποιούνται δια του παρόντος, στις δαπάνες και προμήθειες των ενόπλων δυνάμεων, καθώς και στις δημόσιες επενδύσεις.

'Αρθρο 114 : Θέματα Φορολογικής Κεφαλαίου

1. Καταργούνται οι διατάξεις του άρθρου 16 του Ν. 1892/90 (ΦΕΚ-43 Α'), όπως αυτές έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν.
2. (Αντικαθίσταται η παράγραφος 2 του άρθρου 1 του Ν. 1078/80 (ΦΕΚ-238 Α'), όπως ισχύει).
3. (Αντικαθίστανται οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 29 του ν.δ/τος 118/73 (ΦΕΚ-202 Α'), όπως ισχύουν).
4. (Αντικαθίστανται τα δύο πρώτα εδάφια της παραγράφου 1 του δεύτερου άρθρου του Ν. 1329/83 (ΦΕΚ-25 Α')).
5. (Αντικαθίσταται η παράγραφος 6 του άρθρου 23 του Ν. 1828/89, ΦΕΚ-2 Α').
6. (Αντικαθίστανται τα δεύτερο και τρίτο εδάφια της παραγράφου 1 του άρθρου 17 του Ν. 1591/86, ΦΚΕ-50 Α').
7. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου ισχύουν από 9.11.95. Για τις υποθέσεις κληρονομιών των οποίων η επαγωγή επήλθε από 2ας Οκτωβρίου 1995, η ισχύς αρχίζει από την ημερομηνία αυτή.

'Αρθρο 115 : Τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων οχημάτων

1. (Αντικαθίστανται οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 36 του Ν. 2093/92, ΦΕΚ-181 Α').
2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου ισχύουν για τα ειδικά σήματα τελών κυκλοφορίας έτους 1996 και επομένων.
3. Τα τέλη κυκλοφορίας των επιβατικών Δ.Χ. αυτοκινήτων αυξάνονται από δώδεκα χιλιάδες πεντακόσιες (12.500) δραχμές σε είκοσι χιλιάδες (20.000) δραχμές.
4. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου ισχύουν από 1.1.96.

'Αρθρο 116 : Παράταση προθεσμίας

Η προθεσμία για την έκδοση της κοινής υπουργικής απόφασης, που προβλέπεται από το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 5 του Ν. 2161/93, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 6 του Ν. 2256/94, παρατείνεται μέχρι 31.12.96.

'Αρθρο 117 : Καταβολή ειδικού φόρου διαφημίσεων και αγγελιοσήμου 1. (Αντικαθίσταται το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 12 του Ν. 2328/95, ΦΕΚ-159 Α').

2. (Αντικαθίσταται η παράγραφος 12 του άρθρου 12 του Ν. 2328/95).

'Αρθρο 118 : Έλεγχος δαπανών Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Αντικαθίσταται το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 23 του Ν. 2218/94).

'Αρθρο 119 : Έναρξη ισχύος

Ο νόμος αυτός αρχίζει να ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 1996, εκτός αν διαφορετικά ορίζεται στις επί μέρους διατάξεις.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

N 2362-95.doc